

REC'D AUG 7 1979

V I E N Y B Ė

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

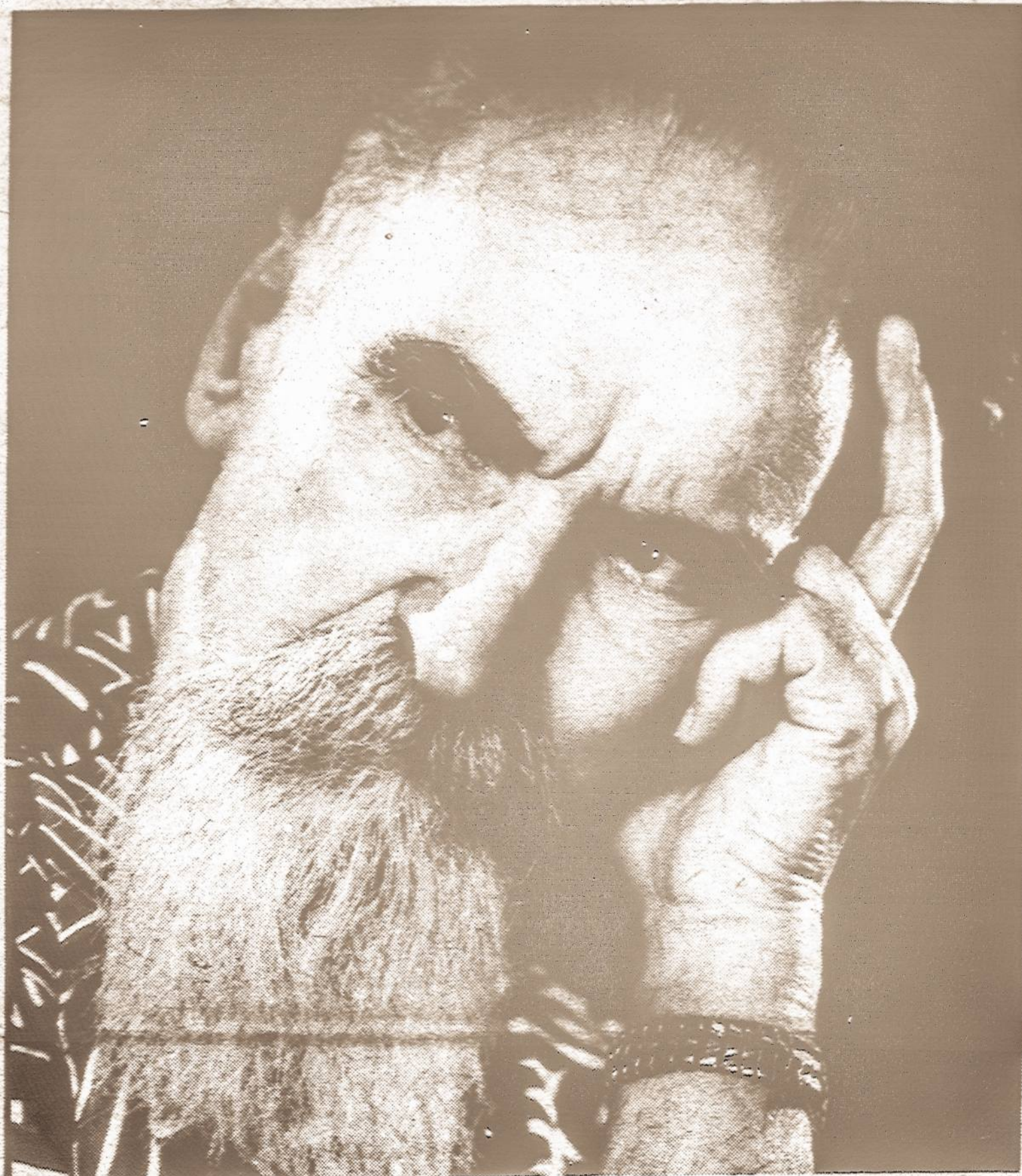
93 M. 14 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1979 M. RUGPJŪCIO [AUGUST] 3 D.

Telephone
APplegate 7-7257

50 CENTU

DAIL. ADOMAS VARNAS 1879-1979

ŠIMTAMETIS DAILININKAS IŠKELIAVO

Dail. Adomas Varnas, gyvenęs daugiau negu 100 metų, baigė šios žemės kelionę liepos 19 d. ryte Chicagoje. Varnas, išvydęs šį pasaulį 1879 m. sausio 2 d. Joniškyje, mokslo ir darbo reikalais apkeliavo daugelį Europos valstybių, iki kol 1949 metais nutūpė Chicagoje.

Amerika jau senatvės sulaukusi dailininką nelepino: čia jis bandė kūrybinį darbą, tačiau iš to sunkiai galėjo pragyventi ir reikėjo žmonos talkos, norint sudurti galą su galu. Tačiau dailininkas dėl to nenusimindavo. Būdamas linksmo būdo, dažnai pats sau ir net kitiems nuotaiką įvairiais "šposais" pataisydavo.

Dail. Varno veiklos skalė Lietuvoje buvo gana plati. Jis ne tik pats kūrė, parodas organizavo, bet ir kitus mokė. 1920 m. Kaune jis jau turėjo privačią tapybos studiją. Tais pačiais metais su kitais įsteigė Lietuvos Meno kūrėjų draugiją ir kurį laiką buvo jos pirmininku. Nuo 1923 metų dėstė Kauno meno mokykloje. Kai kurie jo mokiniai dar šiandien gyvi, bet nemaža dalis jų numirė anksčiau negu mokytojas. Dail. Varnas pasižymėjo ir liaudies meno rinkimu. Šalia gausių tapybos darbų, yra padaręs ir knygų iliustracijų, litografijų, šaržų. Jo visą kūrybą čia būtų sunku net išvardinti.

Šimto metų sukakties proga, dail. Varnui praėjusių metų pabaigoje buvo surengtas minėjimas ir paroda Lietuvos Tautiniuose Namuose Chicagoje. Minėjime, nors ir nesveikuodamas, dalyvavo ir pats sukaktuvininkas. Po to dailininkas labiau atsigavo ir sveikata nesiskundė. Jis ir mirė nesirgęs sunkesne liga, o tik staiga užmigo.

Viešas atsisveikinimas su dailininku įvyko Evans laidotuvių įstaiigoje liepos 20 vakare. Čia kalbėjo: Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė, dr. Jonas Valaitis, Marija Rudienė, dail. Mikas Šileikis, Apolinaras Bagdonas, Balys Račkauskas, Jonas Adomėnas, Domas Adomaitis (jis ir vadovavo visai atsisveikinimo akademijai). Pradžioje buvo maldos, kurias pravedė kan. V. Zakarauskas. Akademija baigta Lietuvos Himnu.

Sekančios dienos ryte velionio palaikai buvo nuvežti į Marquette Parko lietuvių kolonijos bažnyčią, o po to palydėti į Lietuvos Tautines Kapines prie Chicagos, kur išdygo dar vienas lietuvių tarpe daug nusipelnusio žmogaus kapas. Čia nemažas būrys tautiečių atidavė paskutinę pagarbą tauriam dailės veteranui ir geram lietuviui, kuris visada pasisakydavo už vienybę ir tarpusavio darnų sugyvenimą.

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

Nuo liepos 11 iki liepos 29 dienos Anglijoje ir V. Vokietijoje vyko IV Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, kuriame dalyvavo daugiau negu šimtas delegatų iš 13 įvairių kontinentų valstybių ir nemaža svečių (iš viso atidarymo metu buvo užsiregistravę 435 dalyviai).

Kongreso oficialus atidarymas buvo liepos 11 d. St. Mary's kolegijoje netoli Londono. Čia vyko kongreso stovykla su paskaitomis bei meninėmis programomis. Liepos 14 d. vienas pasirodymas buvo surengtas pačiame Londone Queen Elizabeth salėje. Jį atidarė J. Vilčinskas, kongreso ruošos komiteto Anglijoje pirmininkas. Programą atliko Toronto Volungių ansamblis, Montrealio Gintaras, fleitistas Petras Odinis (prieš kelis metus atvykęs iš Lietuvos) ir pianistė Raminta Lampsaitytė.

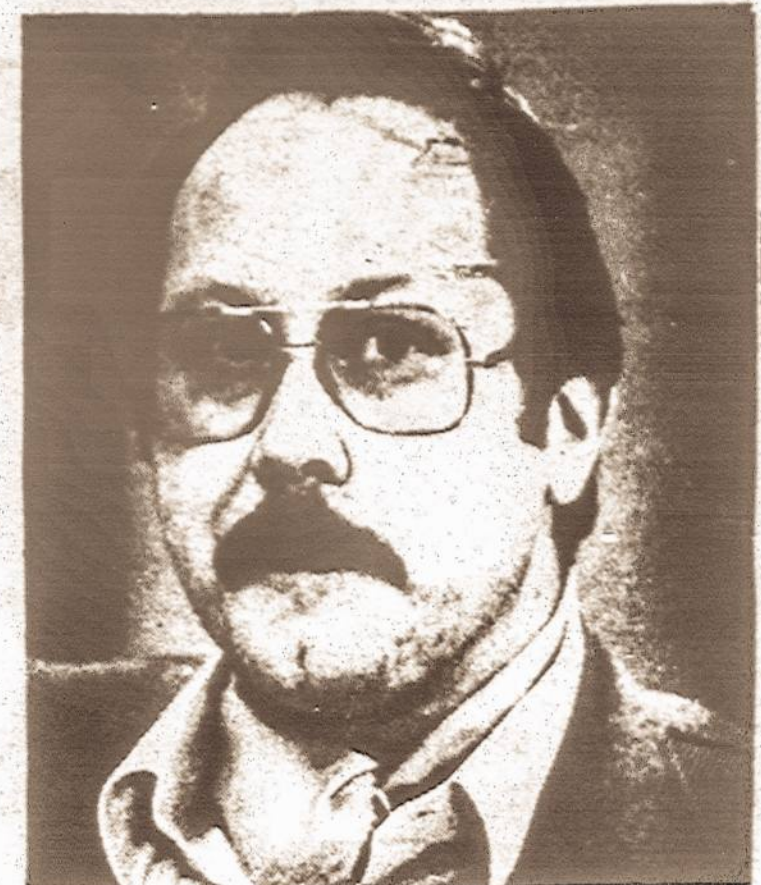
Po koncerto buvo žygiuota į pačiame Londono centre esančią aikštę, kur buvo padėtas vainikas prie ten esančio paminklo. Čia dalyvavo daugybė žmonių. Buvo sugiedota Marija, Marija ir Lietuvos himnas.

Tos dienos vakare buvo kongreso balius ir šokiai Kensington Town-hall, kur susirinko arti tūkstančio žmonių. Sekančią dieną visi rinkosi į Oratori bažnyčią, kur giedojo Montrealio Gintaro ir Toronto Volungių ansambliai, o pamokslą pasakė vysk. A. Deksnys.

Iš Anglijos buvo persikelta į V. Vokietiją ir nuo liepos 19 iki 27 d. Altenberge netoliese Bonnos vyko studijų dienos tik kongreso delegatams. Tuo laiku kiti dalyviai turėjo ekskursijų su trimis maršrutais. Kai kurie buvo nuvykę į Europos lietuviškųjų studijų savaitę, kuri buvo liepos 20-27 dienomis Belgijoje.

Lietuvių jaunimas žygiuoja per Lietuvos dieną Putname, CT. Plačiau apie tą lietuvių susibūrimą Putname rašoma 6-me pusl. Ed. Sulaičio nuotr.

Vincas Bartusevičius, jaunimo kongreso akademinės programos komisijos pirmininkas.

Kongreso uždarymo I dalis buvo Koenigšteine, prie Frankfurto, liepos 27 d. Ten buvo ir jaunų kūrėjų vakaras ir meno paroda. Kongreso uždarymo II dalis buvo sekančią dieną toje pačioje vietoje. Čia buvo duotos dvi paskaitos (lietuvių ir vokiečių kalbomis). Taip pat buvo ir kongreso uždarymo koncertas, šokiai bei pamaldos.

Užbaigus kongresą, liepos 29 d. prasidėjo pokongresinė ekskursija po Europą, kuri baigsis rugpjūčio 10 d. Frankfurte. Rugpjūčio 1 d. ekskursantai turėjo audienciją pas popiežių Vatikane, kurią išrūpino prel. Audris Bačkis ir Lietuvos atstovas prie Vatikano St. Lozoraitis.

Studijų dienų pradžioje buvo išrinkta nauja Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos valdyba, kurią sudaro pirmininkas Gintaras Aukštuolis, nariai—Milda Kupcikevičiūtė, Linas Rimkus, Emilija Sakadolskienė (iš Chicagos) ir Saulius Cyvas (iš Clevelando). Naujoji valdyba su kongreso pritarimu padarė nutarimą penktąjį Jaunimo kongresą šaukti 1983 m. S. Amerikoje, prisitaikant prie Pasaulio Lietuvių dienų.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

AUTOMOBILISTŲ LENKTYNĖS

Žodis "rally" reiškia žvaigždinį važiavimą.

Sukūrus pirmąsias mašinas, nutiesus tvirtesnius kelius, vairuotojai greit panorą pademonstruoti savo meną. Lėkdavo pašto karietos su varžybų nuostatais, sąlygom. Sutartą dieną mašinos išvykdavo į kelionę, prieš tai susitarę tada ir tada susitikti viename mieste, pavyzdžiui, Monte Karle. Skubėjo mašinos į sutartą vietą, stengėsi atvykti laiku, bet vėluodavo dieną, dvi, savaitę. Trukdė lietūs, pūgos, purvas, Lenktynininkams patiemis reikėdavo ir kelius nusivalyti, ir arklių ieškoti, mašiniai įklampus... Nugalėtoju tapdavo mažiausiai pavėlavęs.

Pirmosios reguliaraus judėjimo automobilių varžybos įvyko 1894 metais maršrutu Paryžiaus—Ruanas—Paryžius. Seniausios tarptautinės ralio varžybos—"Monte Karlo" ralis nuo 1911 metų rengiamos iki mūsų dienų. Nuo 1953 m. vyksta Europos ralio čempionatai, o nuo 1972 metų—ir pasaulio pirmenybės.

Siuolaikinis ralis trunka nuo vienos iki penkių dienų, o kartais ir ilgiau. Sportininkai įveikia 1000-3000 kilometrų. Vyksta ir maratoni, kurių trasos ilgis būna net 25000 kilometrų. Tokį kelią lenktynininkams teko įveikti 1970 m. iš Londono į Meksiką.

Tobulėjo mašinos, keliai. Geriausiai ralio meistrai sugebėdavo į nustatytas vietas atvykti tiksliai nurodytu laiku. Štai tada ir buvo įvesti papildomi sunkumai—kontrolės punktai, greičio ruožai, lenktynės hipodrome, pradėti skaičiuoti baudos taškai.

Ralis labai populiarus Lietuvoje. 1961 metais pirmieji Lietuvos automobalininkai tapo šalies čempionais. Pagerintų mašinų klasėje nugalėjo Kauno žalgiriečiai P. Satas ir V. Laužekas, važiavę "Volga." TSRS čempionais, TSRS tautų spartakiados varžybų laimėtojais yra buvę K. Girdauskas, S. Malinauskas, L. Potapčikas, Z. Paskačimas, E. Povilaitis, L. Šuvalovas, A. Girdauskas, J. Sagatauskas, J. Vaitėnas, V. Rožukas, S. Brundza, J. Oleka, R. Charūnas.

SACHMATAI

Š. Amerikos Pabaltiečių pirmenybės pirmą kartą šiame krašte yra rengiamos New Yorke lapkričio 10-11 dienomis. Jas organizuoja New Yorko Lietuvių Atletų Klubas, o vadovu pramatytas Edvardas Staknys.

Prieš 30 metų į Š. Ameriką atvykęs lietuviai šachmatininkai tuoj pat pasiekė stambių laimėjimų. 1949 m. Bostono pirmenybių

laimėtoju išėjo Povilas Tautvaišas, o sekančiais metais—Kazys Skėma. 1950 m. Ontario pirmenybėse Povilas Vaitonis nusinešė I vietą.

ŠAUDYMO ENTUZIASTAI

Šaudymo sekcija. S.A.L.F.A.S.S. vadovybėje sudaryta šaudymo sekcija, kuriai vadovauja: Balys Savickas, vadovas (2004-340 Dixon Rd., Weston, Ont., M9R 1T1); Juozas Zavys, mažojo kalibro šautuvų koordinatorius; Vytautas Tamulaitis, pistoletų (rankinių ginklų) koordinatorius.

Pabaltiečių šaudymo varžybos 1979 m. rugsėjo 15-16 d. d. Hamiltono Lietuvių Medž. ir Žūkl. "Giedraitis" ūkyje. Šaudymo varžybos ruošiamos iš maž. kal. šautuvų, pistoletų ir šratinių šautuvų.

STEPAS PUIDOKAS LIKS AMERIKOJE

Stepas (Steve) Puidokas du sezonus žaidęs krepšinį už Europos komandas (pirmuosius metus Italijoje, o antruosius—Prancuzijoje) sekantį sezoną žada praleisti Amerikoje ir čia bandys įsitvirtinti kurioje nors profesionalų komandoje. Jis krepšinį yra žaidęs Š. Amerikos lietuvių krepšinio rinktinėje bei Chicagos Nerjes komandoje.

TENISO VARŽYBOS

Chicagos lietuvių teniso klubas rugpjūčio 11-12 dienomis rengia turnyrą tenisininko E. Bačinsko mirties metinėms paminėti. Programoje bus vyrų A, B ir senjorų varžybos, moterų A ir B klasės, jaunių, mergaičių bei vyrų dvejetai. Turnyras bus Marquette Parko aikštėse. Registroja A. Bakaitis.

Mišraus dvejeto turnyras ir Chicagos lietuvių teniso klubo gegužinė bus rugpjūčio 26 d. Valley Hills teniso klube.

TRUMPAI

Norint įamžinti neseniai mirusio sporto darbuotojo Jono Bagdono atminimą, jo vardu norima padaryti vienkartinį inaša į Lietuvių Fondą. Tam reikalui aukas siųsti Algirdui Bielskui, 3000 Ladden Dr., Euclid, Ohio.

A. a. Jonas Bagdonas

Žodis nugali kardą

Vytautas Širvydas

[Tęsinys]

Pirmąjį su tikru tautiniu pagrindu laikraštį Amerikos lietuviams įkūrė Šliūpas su draugais New Yorke, 1885 metais, liepos 2 dieną. Keistu supoolumu, liepos antra yra ir mano gimimo diena, tik trylika metų vėliau. Ar tarp šių liepos antrųjų yra kokio astrologinio ryšio, nežinau, tik žinau, kad koks tai lietuviškas balsas manyje per gyvenimą neleido pasidaryti pilnu amerikonu.

New Yorke gimęs Šliūpo Lietuviškas Balsas po ketverių metų kalvarijų gyvenimą baigė anuometinėje Amerikos lietuvių sostinėje Shenandoahryje. Prieš Šliūpo Balsą New Yorke, kitas Susivienijimo įkūrėjas, Juozas Paukštis, Plymouth'e įkūrė rusams priešingą, lenkams prielankią Vienių Lietuvninkų, tačiau, netrukus, kun. Aleksandro Burbos ir Šliūpo paveiktas, savo vaikutį įstatė į tautinį kelią, iš kurio niekad daugiau neišklypo.

Chicagoje į kovos frontą atėjo Antano Olšausko įsigyta savaitinė Lietuva, kurią nuo 1895 metų ėmė redaguoti buvęs Varpo redaktorius Juozas Adomaitis-Dėdė Šernas. Tokiu būdu, buvęs Aušros redaktorius Jonas Šliūpas ir buvęs Varpo redaktorius Juozas Adomaitis į Amerikos lietuvių laikraščius perkėlė šių dviejų mūsų spaudos švyturių anuometinės Lietuvos šviesuomenės tautinius siekimus bei idealus. Vieni Amerikos laikraščiai jų prisilaikė, kiti ne.

Susivienijimo prezidentas kun. Jonas Žilinskas, kuris pavardę vėliau pakeitė į Žilių, 1896 metais įkūrė organizacijos organą Tėvynę, kuris per keturis metus, iki Susivienijimo skilimo, buvo šviesi žvaigždė Amerikos lietuvių laikraštijoje, nes išspausdino nemaža literatūros kūrinių, istorijos raštų ir kitų rimtų dalykų. Gazieta Lietuwiszka ir Lietuviškas Balsas, tokiu būdu, susilaukė gražiai naujų įpėdinių, kurie kovą prieš spaudos draudimą palaipsniui padarė kova už nepriklausomą Lietuvą.

Susivienijimo veikėjai nukalė ypatingą ginklą kovoti prieš spaudos draudimą. Mano tėvas apie tai rašė: "Kai mūsų spauda buvo užsmaugta, išeivių būrelis Amerikos laisvės krašte subūrė Tėvynės mylėtojų draugiją, kuri iš narių rinkdavo po penktuką kas mėnuo ir spausdino draudžiamas lietuviškas knygas, kurias vėliau, per knygnešius dovanai, ar pusdykiai platino po Lietuvą."

Draugijos sumanytoju buvo Susivienijimo Centro sekretorius Jurgis Kazakevičius 1896 metais. Jam tuojau pritarė kitas Susivienijimo veikėjas, Tamas Astramskas. Iki draudimas buvo atšauktas, Tėvynės mylėtojų draugija per aštuonetą metų išleido 12-ka knygelių. Ji savo gyvenimą apvainikavo 1910 metais, kada jos pirmininko, Broniaus K. Balučio ypatingai energingu pasidarbavimu, išleido šešetą skoningai apipavidalintų dr. Vinco Kudirkos raštų, iki šiol jokio kito leidėjo nebepakartotų.

Tuo pačiu laikotarpiu nesnaudė ir kiti leidėjai. Susivienijimas išleido 9 knygas, Vienių Lietuvninkų 42, kun. Milukas 56, Olšauskas 43. Vincas Šliakys-Stagaras 35, kun. Petras Saurusaitis 11, Jonas Tananevičius 10. Viso išleista 246 knygos, skaičiumi 278. Tūkstančiai egzempliorių, su iš viso 27,775 puslapiais. Kiek jų per knygnešius pateko Lietuvon, mūsų istorikų dar neištirta tema. Vilniuje 1904 metais pradėjęs eiti Lietuvos Ūkininkas skelbė rusų muitinių Kauno gubernijos konfiskuotų leidinių statistiką, pagal kurią kasmet nuo 1896 metų būdavo sugriebiama vidutiniai apie po 20 tūkstančių egzempliorių. Jei lietuviškų knygų čia būtų buvę tik dešimtas nuošimtis, ir tai būtų 16,000 egz.

Susivienijimo išleistų knygų tarpe buvo anglo istoriko A. E. Freemano Europos istorija, svarbi tuo, kad vaizdavo Europos mažųjų tautų kovas už politines laisves iš jas slėgusių imperijų. Tokiu būdu galėjo būti įkvėpimas lietuviams. Kitas tautinio įkvėpimo veikalas buvo Simano Daukanto Būdas senovės lietuvių, kurį Juozas Paukštis išspausdino 1892 metais Susivienijimo lėšomis nariams padalinti. Parašęs pirmąją Amerikoje išleistą knygų statistiką, kun. Žilinskas parašė ir pirmąją Amerikos lietuvių istoriją, pirmąją perleisdamas per organą Tėvynę pavadinimu Lietuviai Amerikoje.

Vienu didžiųjų Susivienijimo nuopelnų anuo draudimo metu bene bus 11-to seime paskelbtas konkursas parašyti praktišką lietuvių kalbos gramatiką. Pats konkursas buvo pirmutinis mūsų literatūroje kaip Amerikoje, taip Lietuvoje. Nesitikėta rasti tinkamų žmonių pas Amerikos lietuvius, todėl atsidėta šviesuomene Lietuvoje, kuri, tačiau delsė bemaž tris metus.

Pagaliau, atsiliepė jaunas studentas Petras Avižonis, kuris kun. Žilinskui prisiuntė savo parašytą kitiems studentams gramatikėlę. Kun. Žilinskas ją sugražino, paprašydamas papildyti. Laimei, Avižonis gavo kalbininko Jono Jablonskio pažadą padėti. Tikrovėje, Jablonskis parašė veik visai naują gramatiką, kurią Susivienijimas 1901 metais Tilžėje ir išspausdino, kun. Tumui-Vaižgantui prižiūrint korektūrą. Ji žinoma kaip Petro Kriaušaičio gramatika, nes Jablonskis norėjo, kad Avižoniui būtų paliktas kreditas, todėl prie šio vardo Petras tepridėjo savo slapyvardį Kriaušaitis. Ji buvo pagrindas Valparaiso universitete įvestiems lietuvių kalbos kursams, kur mokytojavo kursų įkūrėjas Bronius K. Balutis, clevelandietis dr. Jonas Vitkus, rašytojas Antanas Tušys ir per anksti jaunu miręs gamtos mokslininkas Zigmas Vitkauskas. Kursai išauklėjo daugiau šimto senųjų Amerikos lietuvių profesionalų, kunigų, veikėjų ir šiaip aukštesnio mokslo siekusio jaunimo.

[Pabaiga]

Vienybė, 1979 m. rugpjūčio 3 d.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

Was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybė is published bi-weekly by Valerie Tyšliava and son Joseph N. Tyšliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tyšliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tyšliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demis Jonaitis, Juozas Kreivėnas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$10.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

Vytautas Širvydas

mes

Kadangi tėvams savo vaikai rūpi, tai Amerikos ir Lietuvos lietuviams teisėtai rūpi jų jaunimas, nes čia išeivijos ir tautos atėitis. Tokiu būdu dėmesio sukėlė jau ketvirtas iš eilės Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos kongresas, toli nuo Amerikos, bet arčiau Lietuvos, prasidėjęs linksma stovykla ties Londonu, gražiu koncertu Londone, o pasibaigęs posėdžiais Vakarų Vokietijoje. Liko bendras išpūdis, kad tėvų pinigais gražiai pasižmonėta, bet esmėje "Buvo dūda Vilniuje, ale nedūdavo." Vienintelis ryšys tas, kad jie jauni ir lietuviai. Bet nepajusta, kad čia Maironio "Jaunoji Lietuva" ar Pietario istorinė apysaka "Algimantas", kurio paskutiniai sakiniai taip skamba: "Lietuva dar miegojo, bet stipriose jaunų Algimanto, Erdvilo ir Skirmanto rankose ji rengėsi pabusti, stipri ir galinga. Iš lengvo."

Ne Lietuvoje gimusiam lietuvių jaunimui tenka spręsti nelengvas galvosūkis, kurį Amerikoje gimusiam italų jaunimui aną dieną Amerikos italų kongrese priminė jų milijoninio fondo pirmininkas John A. Volpe: "Kas, kur ir kokie mes esame?" Dalykas, sako, ne tiek politinis ar visuomeninis, kiek kultūrinis dvasios apsisprendimas. Vienu italų kongreso nuospredžių buvo pasiryžimas skatinti savo jaunimą būti dvikalbiu: mokėti savąją ir anglų kalbą. Mūsų čia gimęs jaunimas, nežiūrint tėvų ir lituanistinių mokyklų pastangų, atrodo, jau yra apsisprendęs būti vienakalbiu: mokėti ir vartoti vien anglų kalbą, kaip senovėje mūsų bajorai tevartojo lenkų. Gyvenimo sąlygos Lietuvoje, atrodo, jaunimą verčia būti dvikalbiu: turi mokėti ir savąją ir valstybine rusų kalbą. Vienakalbiu Amerikos mūsų jaunimui tokiu būdu nelengva išspręsti, ką jis gali Amerikos gyvenimo sąlygose atlikti tautos gerovei bei germ vardui, jei nori būti ažuolais, o ne krūmokšniais. Šalia to nėra priemonių jaunimui plačiau anglų kalbą išsikalbėti, nes Vienybės English Section ir Bendruomenės leidžiamas mėnesinis Bridges dar nesulaukia tiek paramos prenumeratomis ir rašiniiais, kiek klausimo svarba reikalauja.

Šen ir ten kukliai paminėta 36-ųjų tomų Lietuviškos enciklopedijos ir šešeto tomų anglų kalba Lituanica išleidimo pabaigtuvės. Prof. A. Klimas sprendžia čia "didžiuliai lietuvių kultūros šaltiniai," nors pripažįsta, kad tik "apie du penktadaliai skirta įvairioms lietuviško gyvenimo apraiškoms." Reiškia, Amerikos lietuviui būtų užtekę 14-kos tomų vietoje 36-ųjų, kurie dažnai "gremėzdas" mažam privatiniam knygynėliui. Tai buvo Vienybėje iškelta jau pirmiems tomams pasirodžius, nurašytiems iš nepriklausomoje Lietuvoje išleistų dešimties. Lietuvoje "visa žmonišką" pilnumas buvo vietoje, bet netiko Amerikos lietuviui, kuriam bendrieji žmoniškos ir mokslo klausimai prieinami puikiose anglų kalba enciklopedijose. Amerikos lietuviui tesvarbu Lietuva ir kas lietuviška. Todėl būtų užtekę 14-kos tomų.

Prof. Klimas iškelia tai, kad Enciklopedijoje pavaizduota itin pilnai baltistika (archeologija, kalbotyra, tautosaka). Jis ypač vertina XV-ą tomą "Lietuva," kur tikras aruodas informacijų apie Lietuvą. Spragas ištaisius, ši tomą vertėtų išleisti atskira knyga lietuvių ir anglų kalbomis. Toks tomas gera anglų kalba (su gera rodykle) būtų neįkainuojamos vertės amerikiečių akademikams ir universitetų knygynams.

Senieji Amerikos lietuviai turi vieną priekaištą Enciklopedijai. Kadangi redakcijos štabe vengta turėti bent vieno senųjų ar čia gimusio Amerikos lietuvių, jų istorija nuo imigracijos pradžios 1869 m. iki 1945 m. gana spragota. Dalyko neužgydė (kaip buvo galima laukti) nei šeši Lituanica tomai. Ir čia redakcijoje nebuvo nė vieno senųjų Amerikos lietuvių ar čia gimusio mūsų akademiko. Šeštąjį tomą spausdinant, apsižiūrėta, kad III-čiame praleista tokia enciklopedijai ypatingai svarbus rašinys Lithuanians in the United States. Todėl paskubomis gauta K. J. Jurgėlos sudurstyta 9 puslapių straipsnis, kuris šaltiniuose nesumini nei

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

DĖL VISUOMENES SKALDYMO

Labai gaila, bet mūsų per gausu palinkimo gerbti tik savo nuomones ir kitų nuomones laikyti vertomis persekiojimo, mirtinomis nuodėmėmis. LB tebeturi paragrafus dėl pašalinimo iš bendruomenės. Be jokių paragrafų buvo ir tebėra iš visuomeninio ir kultūrinio darbo gaminjami vadinami ryšiai su tėvyne šalininkai. Šie palinkimai visai nepitinka visuomenei, kuri dedasi kovojanti už savo ir tėvynės laisvę.

Pagaliau prigyvenome nuotaikas, kurios atsiranda politinei išeivijai subyrant. Prireikė LB bendruomenę "reorganizuoti" ir t. t. Iš ALTos kilusi "perorganizavimo" idėja jau davė reorgus—išeivijos tautinę gėdą. Keista, kad iš to niekas nepasimoko (gal nenori!). Šiuo metu jau laukiama, kad bus perorganizuojama ir kitų kraštų išeivija, tik gal VLIKo iškabomis.

Visokių logikų ir šiaip plepėjimų jūroje skaldymasis ieško pateisinimo. Iš tikrųjų yra taip, kad ir nekokių vadovų atstovaujama visuomenė visgi galingesnė už kad ir

geresnių vadovų atstovaujama susiskaldžiusią visuomenę. Šie laikai lietuvių tautai yra baisiai sunkūs, reikalauja didžiausio ir vieningo jėgų ir resursų įtempimo. Kas ir kieno vardu skelbia skaldymąsi, yra tautinis piktadaris. Nieks daugiau!

Išeivijos sąlygose nesusiklausantiems nėra jokių sankcijų ir nereikia. Esame išėję tokią gyvenimo mokyklą ir visi dedamės tokiais dideliais patriotais, kad nėra pagrindo nelaukti aukšto mūsų žmonių visuomeninio ir tautinio susipratimo. Visų avių kailiai turėtų būti jau pažįstami. Ir vilkai avių kailiuose turėtų būti pažįstami.

Išeivija turi sunkų ir atsakingą egzaminą: valstybingumo egzaminą. Apie sėkmingą šio egzaminą išlaikymą ar neišlaikymą nieko vertingo ir tikro gal nepasakys dabartis ir šiaip laikraščiojai. Tik ateity kas nors pasvers kūrybos ir griovimo darbus. Kas šių svarstyklių šiuo metu nebijo, ar tas vertas būti geros valios žmonių išklaustas?

PAŽADAI IR PADAŽAI

"Tėviškės žiburių" bendradarbių Valsiūnienė iš Venezuelos piktinasi Bendruomene, kuri susivaziavo Toronto ir daug visko prikaltė, visokio veikimo prižadėjo, o po susivaziavimo paaiškėjo, kad nieko naujo neatsitiko—tų kalbų ir pažadų lyg nebūtų buvę.

Ponia Valsiūnienė jaudinasi labai pagrįstai, bet labai pavėluotai. Visokių daug žadančių susibuvimų turėjome daug. Buvo visokių pažadų, bet ne tik po Toronto, bet ir anksčiau niekas nesirūpino gausiais ir gražiais nutarimais bei pažadais. Pažadus užmiršusiems ir visokias rezoliucijas į užmarštį nuskandinusiems veikėjams niekas nenuitarė jokių papeikimų. Kodėl tai turėtų būti daroma grįžus iš Toronto?

Dabar jau ne laikas verkauti, kad 70% išeivijos jaunimo kuria mišrias tautines šeimas. Emigracijos pradžioje turėjome priebėgas—lietuvių išeivių kolonijas. Kas nunešė pvz. Valsiūnienę į Venezuelą pas kitataučius? Kas dabar Amerikoje retina lietuviškas kolonijas ir nesulaukia nuo mados keltis į užmiesčius? Pagrindinė tautinio išsilaikymo

galimybė nėra nei vien spauda, nei suvažiavimai, nei šiaip pramogos. Lietuvoje lietuviai nenutausta, nes jie turi ne tik po kojomis savo žemę, bet ir savo aplinką, savo bendruomenę. Išeivijoje bet koks nuo lietuviškos kaimenės atsiskyrimas reiškė ir tebereiškia, kad nuklydusius—anksčiau ar vėliau—pagaus kitatautiški vilkai.

Dabar reiktų išeivijos tautinio atgimimo. Ir tai reiktų pradėti nuo lietuvių telkimo į lietuviškas kolonijas. Žiū—aš žinau, kad pučiu prieš vėją! Niekas jau pakrikusių ir tautines kolonijas nepatrauks. Niekas ir visų kitų išeiviškųjų tautinių bėdų nepalengvins. Visokios priemonės tėra laikinos ir veikia tik taip, kaip aspirinas nuo galvos skaudėjimo—tik laikinai, ir negydo, o tik apsvaigina.

Visgi mūsų pačių susiramnimui (ir apsisvaiginimui) malonu, kad vyksta seimai ir susivaziavimai, kad pakalbam, kad nutaria, kad neva žada ką nors pozityvaus daryti.

Paprastai būna saldūs padažai. Saldūs ir pažadai. Kai kada dalis jų įvykdoma.

Astramsko SLA istorijos, nei knygos "J. O. Širvydas," kurios yra aukso kasyklos Amerikos lietuvių istorijai.

Tokiu būdu per neapdairumą Algirdas Budreckis apie Lithuanian Alliance of America (nors mini Astramsko istoriją kaip šaltinį) rašo: "After the separation (?) from the Catholic Alliance (1901) and final settlement of financial matters (1906) the new charter was registered in 1908." Tikrovėje Susivienijimui Lietuvių Amerikoje nereikėjo jokio naujo čarterio, nes atskilę katalikai (o ne antraip) pripažino SLA teisėtą senų kūną ir sugrąžino neteisėtai pasisavintą čarterį, įregistruotą Pensylvanijos valstijoje Juozo Paukščio 1889 m., patys išsiimdami savo naujai organizacijai naują čarterį 1905 m. (ne 1908 m., kaip Bivrašo). Ši faktą patyli ir dr. A. Kučas savo straipsnyje apie katalikų Susivienijimą 1976 m. išėjus autoritetingai SLA istorijai, lietuviškos ir angliškos enciklopedijos straipsniai apie mūsų susivienijimus reikalingi nuodugnaus perrašymo ir pataisų.

An Analysis of Jewish-Lithuanian Relations

DR. VIKTORAS STANKUS

Conclusion

Dawidowicz quotes a report that says from the day the Russo-German war broke out the Germans used Lithuanian "Siauliai" and Ukrainians in Eastern Galicia to exterminate Jews. However, the Siauliai, the Lithuanian National Guard of Lithuania, had been dissolved by the Soviet occupation, and as Harrison observes, the Germans tried to reactivate the Siauliai in July of 1943, but the effort was boycotted by the Lithuanians.

Yitzhak Arad, in *Yad Vashem Studies*, states that on the day of the German attack on the Soviet Union, (June 22, 1941), the Lithuanians revolted and began to murder Jews. He cites *Documents Accuse*, Document No. 94 on p. 93-94. However, no where on those pages in this cited book is there any mention of murder of Jews by Lithuanians.

GUILTY THOUGH INNOCENT

The underground *Chronicle of Catholics in Lithuania* describes in its latest issue (no. 37) the trial of the pastor of Kybartai parish, Rev. Sigitas Tamkevičius, for allegedly organizing the traditional procession which was arranged spontaneously to the local cemetery to honor the dead on All Souls Day, Nov. 1, 1978. About 500 Lithuanians thronged the court room and vicinity in the city of Vilkauskis giving great pain to Judge Stankaitis and local militia men because they loudly recited the rosary and sang the hymn Marija, Marija.

The judge abruptly postponed the proceedings. Father Tomkevičius was notified of the new date just at midnight for hearings scheduled next morning. Since he wasn't home at the time, the bailiffs couldn't give him the subpoena, so on January 10, 1979 another date was set. This time the judge apparently wasn't a Lithuanian since his name was Šlenfurtas. The court room was crowded and those outside again began to recite the rosary and Sveika Marija (Hail Mary). This infuriated "His honor" and he abruptly adjourned the trial to a very small room upstairs, into which, however, five priests jammed themselves in.

Naturally, Father Tamkevičius was found guilty, though not permitted to testify in his own defense. Upon emerging from the court, he was loudly cheered and people stuffed rubles into his hands to pay the fine. That's how the commissars in Lithuania are building communism.

LITHUANIAN BOOKS AVAILABLE AT SHU LIBRARY

In keeping with its commitment to preserve the traditions of the various ethnic cultures, the Sacred Heart University library has released a bibliography on its Lithuanian collection which includes books for adults and children.

Vienybė, 1979 m. rugsėjo 14 d.

Library gift. Susanne Shallna, wife of the late honorary Consul of Lithuania, recently gave the Cambridge (Mass.) Public Library the new six-volume "Lithuanian Encyclopedia." The first Lithuanian woman attorney in the United States, Mrs. Shallna has lived in Cambridge since 1924. After her husband died she was appointed honorary Consul of Lithuania in Massachusetts. S. C. B.

"THE LAST PICNIC" BY A. LANDSBERGIS

An interesting Lithuanian publishing venture is "The Last Picnic" by Algirdas Landsbergis, a comedy offered by Manylands Books at \$4 a copy. It endeavors to depict, in a serio-comic vein, a conflict between an "old timer" American Lithuanian and a supposed representative of a "newer" generation in the person of a young Catholic priest, both thumbing noses at the not very numerous Lithuanian "hippies."

The play, as yet, has not been published in Lithuanian, but was staged several years ago in Los Angeles by a local theatrical group. A reviewer of the published book in "World Literature Today" guesses (probably, right) that the staged text should have been printed instead, because, no doubt, it would have eliminated many oversmart and unnecessary remarks.

In general, the author's idea may be ludicrous and not true life, though at one time "Dialogues" between an old-timer Mike and his younger, more progressive, son, was a popular feature in the now defunct Boston weekly *Keleivis*. Old time American Lithuanians were not beer-guzzling, pleasure loving, non-church goers, and their younger generation were not idealistic Catholics. They were somewhat akin to Irish Catholic immigrants—very energetic, loving wine, song, women and internecine warfare.

American Lithuanian old timers established over 120 parishes in the United States, over 400 once prosperous fraternal benefit societies, many owning buildings and clubs, the solid fraternal Lithuanian Alliance of America, which held its 60th convention in Cleveland, and, above all, over 40 Lithuanian newspapers of various types, of which *Vienybė* of Brooklyn, N. Y. (est. at Plymouth, Pa. in 1886) is the oldest living Lithuanian newspaper in the world, still chuck-full of good, old-fashioned Lithuanian ideas. V. Š.

MOTERYS

Žurnalistė Rima Janulevičiūtė nuo pavasario dirba TV 2 stoties CBS žinių skyriuje. Jauna, gabi žurnalistė, tik šiemet baigianti žurnalistikos studijas, gavo eilę žurnalistinių atžymėjimų. Rima yra baigusi Pedagoginį Lituanistikos Institutą ir institute dėsto lituanistiką.

Birutės Kidolienės, newyorkietės dailininkės siuvinėtų gobelenų paroda spalio 27-28 d. vyks Mississauga, Ont., Kanadoj. Paroda rengia ir ją globoja Anapilio Moterų būrelis, vad. Birutės Mažeikienės. Bus išstatyta apie 50 gobeleno paveikslų.

Laimos Lapinskienės lėlių teatras pasirodė miesto bibliotekoj Burbank, Ill. Programa buvo atlikta baigiant vasaros skaitymų programą. Teatrą stebėjo apie 200 vaikų.

M. Slavėnienė, rašytojo V. Putino-Mykolaičio sesuo, 25 Morana St., Auburn, NSW Australia, praslinkus 12 metų nuo rašytojo mirties, renka įvairius straipsnius, pasirodžiusius periodinėje spaudoje ir ruošiasi išleisti knygą. Jei kas jų turi, prašo nusiųsti.

IŠVYKO MOKYTOJAUTI Į VOKIETIJĄ

Dalė Grybinaitė iš East St. Louis, Ill. rugpjūčio viduryje išvyko į Vokietiją dėstyti Vasario 16-sios gimnazijoje.

Dalė Grybinaitė baigusi šeštadieninę liet. mokyklą East St. Louis ir kelius metus joje mokytojavusi su savo tėveliu Zigmū Grybinu. Neperseniausai ji yra išsigijusi baka-

Los Angeles, Cal.

RUGSĖJO 23 PAGERBS DR. M. DEVENIŲ

Praeitų metų gegužės 28 d. Santa Monica, Cal. miręs 89 m. sulaukęs dr. Mykolas Devenis bus prisimintas ir pagerbtas.

Dr. Devenis buvo ne tik profesionalas-gydytojas, bet ir visuomenininkas, daugelio organizacijų narys. Nors ir didesnę savo gyvenimo dalį išgyveno JAV-se, bet visą laiką sekė ir gyvai domėjosi Lietuvos gyvenimu, pasiūkio ištikimas savo tėvų tikėjimui, išaugino gražią lietuvišką šeimą. Žmonos Alenos, kaip JAV pilietis, buvo iš Vorkutos išgelbėtas.

Dr. M. Devenio našlės—Alenos Devenienės iniciatyva, Los Angeles susikūrė organizaciją, kurioms dr. M. Devenis priklausė, komitetas, kuris rengia jo pagerbimą-akademiją. Rugsėjo 23 d. 12 val. šv. Kazimiero parapijos salėje. Dalyvaus visa Deveniu šeima.

Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas J. Audėnas, buvęs Nep. Lietuvos Žemės ūkio ministeris.—VLIKO vicepirmininkas, daugelį metų Eltos redaktorius. Jis pirmą kartą vyks iš New Yorko į Los Angeles.

Po gen. konsulo Čekanausko kalbos ir paskaitos numatoma trumpa koncertinė dalis ir kavutė.

Mokytoja Dalė Grybinaitė

laureatą iš pedagogikos ir kelius metus mokytojavusi parapijinėje pradžios mokykloje. Pastaruoju metu ji dirbo federalinėje planų paruošimo įstaigoje St. Louis, Mo. Atlyginimas buvo labai geras.

East St. Louis lietuviai labai įvertina Dalės auką Vasario 16 d. gimnazijai ir linki jai sveikatos ir ištvėmės.

IŠ ALRK MOTERŲ SAJUNGOS SEIMO

ALRK Moterų sąjungos seimas įvyko rugpjūčio 9 d. Oak Lawn, Ill. Delegatės iš Arkansas, Connecticuto, Florida, Illinois, Indianos, Massachusetts, Michigano, New Jersey ir Wisconsin. Mišias atlaikė dvasios vadas kun. A. Miciūnas iš Worcester, Mass., koncelebruojant kun. J. Dambrauskui ir J. Duobai.

Nauja valdyba išrinkta: pirm. Julia Mack—Worcester, Mass.; I vicepirm. Genevieve Kaneb—Worcester, Mass.; II Dale Murray—Brookfield, Wisc.; sekretore—Marilyn Harding—Cicero, Ill.; išdininke—Mary Druktanis—Cicero, Ill.; izdo globėjos—Mary Mineiko—Worth, Ill., ir Vicki Leone—La Grange pk., Ill., Public Relations—Julia Mack.

Direktorėmis išrinktos: iš Illinois—dr. Aldona Rugis, Connecticut—Amelia Siaulienė, Florida—Donna Kamm, Massachusetts—parinks valdyba, Michigan—Helen Tucker, N. Y. ir N. J.—Julia Skripkus ir Elena Juškienė, Ohio—Julia Selesevičienė ir Pennsylvania—Eva Jurkewicz.

Trys narės pakeltos į garbės nares: seselė M. Clemencia, Šv. Kazimiero vienuolė ir 46 kuopos narė, Mrs. Sophie Diržas—antros kuopos, Cicero, Mrs. Anna Pocius—66 kuopos, New Jersey.

Seimui pasibaigus nuvyko į "Wishing Well," Cicero, Ill. Atsilankė Lietuvos gen. kons. Juzė Daužvardienė, kun. P. Činikas, MIC, kun. John Stankevičius iš Šv. Antano parapijos. Jis pasveikino A.L.R.K. Moterų sąjungą kardinolo John Cody vardu.

Po banketo garbės ženklai pri-segti narėms Sophie Diržas ir Ona Pocius. Jean Pargauskas įteiks seselės Clemencios ženklą.

DU NAUJIENŲ MORALISTAI

K. BALTRUKONIS

Naujienuose reiškiasi daugiausia du moralistai: A. Svilonis (Atrodo kan. V. Z.) ir Jonas Adomavičius, M. D. Taigi viens profesionalas dvasiškis, kitas medikas idealistas. Abudu savotiškai įdomūs.

Svilonis, kritikuodamas A. Maceiną dėl jo moralės sampratos aiškinimo, rašo: Maceinai "atrodo, kad mūsų sielovada kartais yra nusigrėžusi nuo asmens ir atsigrėžusi į daiktą". . . Jis jaudinasi dėl to priekaišto, bet nenori žinoti, kad Maceina operuoja gyvenimo faktais. Didelei daliai dvasininkų Dievas terūpi tik bažnyčioje. Gyvenime jie aukso veršio vergai. Toliau Svilonis teigia, kad "moralės principai savo esmėje ir laiko tekmeje nesikeičia, nei jie susiaurėja, nei pagaliau praplatėja". . . "tik jų turinio samprata plačiau atsiskleidžia."

Principai—mąstymo produktai. Nors jie ir būtų sutapatinti su dievų dovanomis, vistiek jie yra žmogaus galvos produkcija. O žmogus, kaip ir visa, kas yra, negali nekisti. Laiko malūno girnos viską mala. Joks principas negali turėti amžinumo! Amžinumo principais paprastai operuoja Biblijos "išminties" nelaisvėje užaugę, išmokslinti ir sustagarę asmenys. Svilonis aiškina, kad moralės normų pagrindai, sukaupti Dekaloge, suaugę su žmogaus prigimtimi. Dievas juos įdiegęs žmogaus širdin. Dekalogo atsiradimo istorija įdomi savo prieštaravimais, spėliojimais ir mitais. Pats Dekalogas, koks jis suformuluotas dabar, tetinka moderniam gyvenimui tik su didelėmis pataisomis.

Patetiškai Svilonis teigia, kad "niekas taip negina kūno šventumo, kaip krikščioniškoji moralė." Aš norėčiau paprieštarauti: ilgus amžius praeityje praktiškoji bažnyčia į žmogaus kūną težiūrėjo kaip suterliotą, nuodėmėje gimusį. Visoki šventumai yra tik simboliai, nieko bendra su universaline būtimi neturintieji. Mes gimdome žodžius ir išpajūnėjame į jų spastus. Operuojame labai mandriom sąvokom ir klaidžiojame jų miške.

Antras Naujienu moralistas—dr. Adomavičius. "Juodas varnas kranktelėjo, visa giria linktelėjo." Tokiais mįslės žodžiais daktaras išreiškia dvasiškių įtaką parapijiečiams. Tik pamiršo pridurti, kad ir šiais laikais mėgsta taip "krankti," kad visa "giria" linkčiotų, neretas kunigėlis. Adomavičius išpėja (2.27.): "Kol ateis čia bedieviai ir visų religinį biznį panaikins, mes turime patys tvarkytis". . . "apsišvietimas ir asmenybėmis sutvirtėjimas apsaugos mus nuo įvairiausių religinių atskalūnų (kultistų). Mes būkime arba netikinčiais į Dievą, jei norime tokiais būti, arba tikėdami Dievu tvarkykimės pagal esamų religinių bendruomenių nuostatus (Krikščionių ir kitokių). Kultistas yra ligonis". . .

O aš norėčiau sušukti: palaiminti atskalūnai! Jie progreso varikliai. Jie apsamanojusius religijos reprezentantus pabudina iš miego. Šv. Tomas buvo atskalūnas. Liuteris buvo atskalūnas, Kristus buvo at-

skalūnas. Atskalūnai visose mąstymo bei gyvenimo sferose pajudina žemę! Žinome, kad religiniai nuostatai sensta kaip ir žmogus. Ne tik kultistas yra ligonis: kiekvienas tikintis į Dievą yra ligonis, jei jo tikėjimas yra fanatiškas, jei jis mano, kad jo tikėjimas teisingiausias, jei jis kitatikį niekina ir, pagaliau, jei istoriškai šaukia, kad tauta turinti būti tokia ir tokios religijos, kaip jis pats.

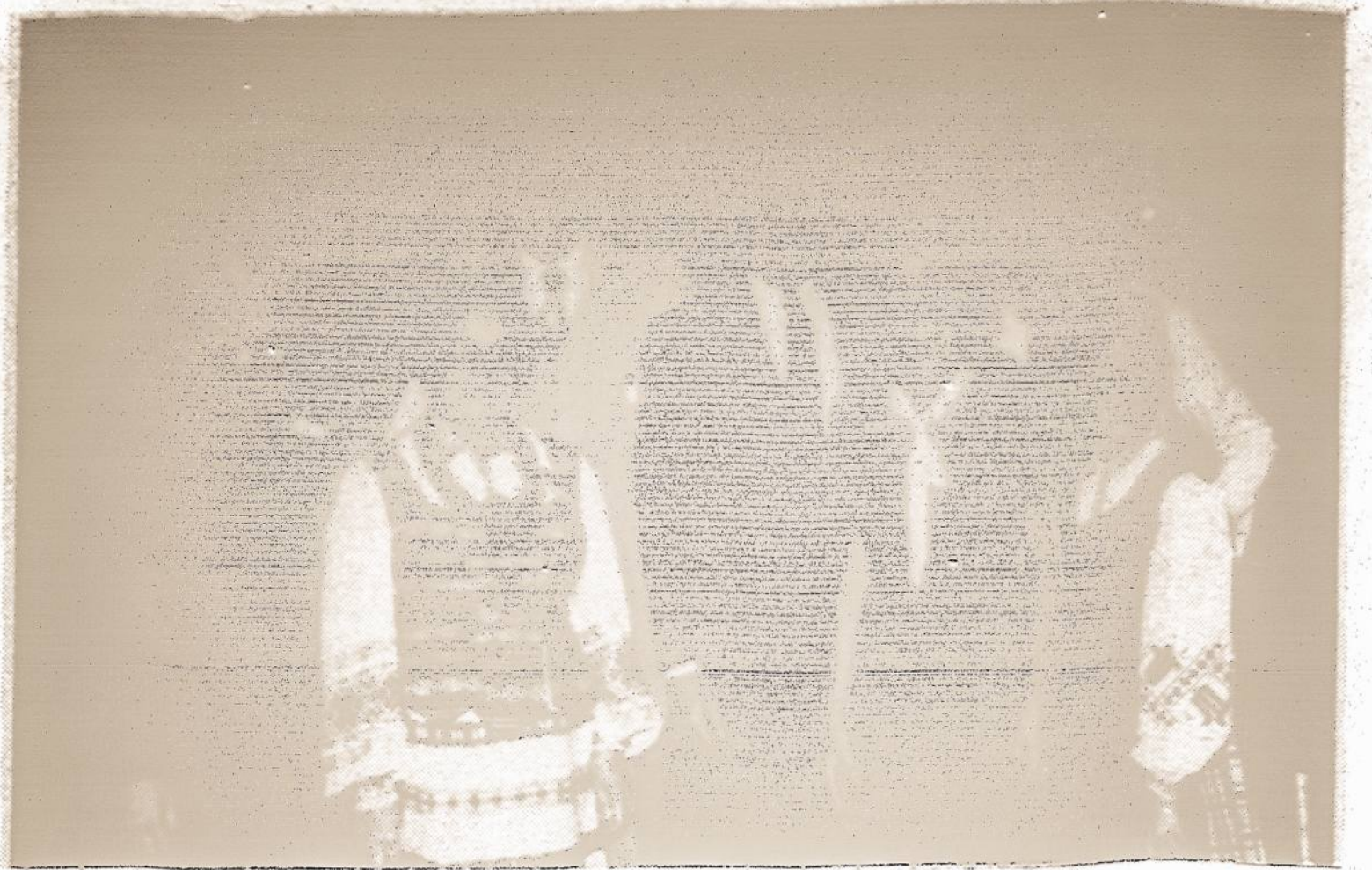
Adomavičius sako, kad "Krikščionių dabar linksniuojamas susitikymas ateis ne per bendrus pasikraipymus prie altoriaus, bet per bendrus darbus alkanus penint, nuogus pridengiant, pasimetusiems kelią į namus nurodant ir visokeriopai jų trejopos sveikatos pajėgumą didinant. Tai bus geriausia žmogaus dovana ir Dievui auka." O demonas, už klebonijos liksusinių rūmų pasislėpęs, greičiausiai juokiasi iš daktaro, nes jis žino, kad ir dvasininko prigimtis turi daug mozaikinio godumo, aistros valdyti, didelio apetito ištaigingai gyventi ir gal blogiausia—fanatiško įsitikinimo į savąją filosofiją (Jei jis jos turi) ir savąją teologiją, Biblijos puslapiuose jo galvą įkaitinusią.

Krikščionys susitaikę tarpusavyje ir iššlavę teologinius nešvarumus iš praktiškos bažnyčios, turi ištiesti rankas plačiam pasauliui ir įvairiom religijom, kviesdami visus prie bendro dialogo. Ne misijos išplėsti savo tikybą, bet misijos žmoniją suartinti! Deja, nei daktaras, nei aš nesulauksime tokių "baikų." Ir šėtonas vis tebekvatos iš žmonijos, kai ji tebeklupsčios prieš mitologinius stabus ir įvairiai išvaizduojamus dievus. Vieni iš baimės už nuodėmes, kiti tikėdami dangaus karalystės, tretį dėl šilto kampelio šioje žemėje.

Daktaras sako, kad "Susikaupimas—meditacija yra sveikas, žmogui naudingas. . . Susikaupk patogiai atsisėdęs ir užsimerkęs, Liežuvį atmetęs (mano pabraukta), kiek akis viršun pavertęs, minutei, kitai, kartą ar kelis kartus dienoje—tai ir viskas, ką religinis nusiteikimas gali žmogui talkinti. Visi kiti religiniai priedai nėra žmogui esminiai." Visa neblogai. Tik jau su liežuviu reikėtų būti atsargiam: kai musė ar uodas tūptelėje įgels, nueis velniop visa meditacija. Susikaupiti galima visur, nebūtinai ant kėdės. Net prie mylimos ar mylimo prisiglaudus! Šiaip ar taip, bet toki moralistai įdomūs su idėjom, "baikom" ir intencijom.

Lietuvių Fondui neremiant Vienybės nei Naujienu, reikėtų atsiminti, kad ir Kanadoje yra panašus fondas ir Evangelikų, įkurtas garbingo atminimo Devenio Fondas. Lietuvių Fondo vienašališka meilė vienos krypties žmonėms bei kolektyvams parodo, kas atsitiktų, jei tautoje dominuotų vienos tikybės žmonės.

"Sandara, ALTas ir Lietuvos išlaisvinimas yra vienas ir tas pats dalykas." Taip rašo Sandara Nr. 13. Kas kaltas? Sandaros bendradarbis ar tryliktas numeris? Tačiau ne tai svarbu: svarbu, kad dangus gali užsirūstinti, atsiradus kitai trejbei.

Muzikas Alfonsas ir Ona Mikulskiai Cleveland, Ohio apdovanojo senatorių-astronautą John Glenn ir poniją Anne Čurlionio ansamblio išleistom plokštelėm. Iš k. į deš. Anne, John Glenn, J. Nasvytis, Ona ir Alfonsas Mikulskiai. V. Bacevičiaus nuotr.

Senatorius-astronautas John Glenn, Cleveland, Ohio tarpe lietuvių. Iš k. į deš. Klebonas kun. G. Kijauskas, s. j. O. Mikulskienė, R. Eublysa, Sen. J. Glenn, Kašubaitė, R. Eublytė ir I. Eubkenė. V. Bacevičiaus nuotr.

Tautos šventės minėjimo programos atlikėjai Cleveland, Ohio. Paskaitą skaitė prof. dr. V. Biekauskas, koncertą atliko solistė G. Čapkauskienė ir akomp. J. Govėdas. V. Bacevičiaus nuotr.

Dail. A. Valeška dail. T. Valiaus parodos atidaryme Chicagoje šnekučiuojasi su Kanadoje mirusio šio dailininko našle ir giminaite.

Ed. Šulaičio nuotrauka

Vienybė, September 28, 1979

Volungės koncertas So. Bostone

Elena Vasyliūnienė

Laisvės Varpo radijo programų vedėjas Petras Viščinis kasmet pateikia naujų ir jaunų jėgų koncertus. Šiomet spalio 7 Volungės ansamblio koncertas buvo tuo ypatingas ir neįprastas, kad jo dirigentė buvo moteris (mūsų tarpe retenybė. Tai Dalia Viskontienė, muzikines studijas baigusi bakalaurės laipsniu, turinti gerą muzikinį skonį ir taiklų dirigentės judesį.

Ansamblis sudarytas iš 11 gerai išlygintų balsų.

Pirmoj daly programą sudarė liaudies dainos, kiekviena buvo trumpai paaiškinta sustojant ties jos metaforiniu ir simboliniu turiniu. Pabrėžtina aiški ir tiksli lietuviška tarsena, nors ansamblio dalyvės jau taip tiksliai nekalba, kaip dainuoja. Tai dirigentės nuopelnas, parodą jos muzikinį supratimą.

Dainuodamos ansamblio dalyvės juda, bet juda estetiškai ir su saiku, judesiu pabrėždamos dainos turinį. Judesinį apipavidalinimą joms duoda Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė, parodydama savo individualumą.

Ansamblis atliko šešiolika liaudies dainų, harmonizuotų M. K. Čiurlionio, Br. Budriūno, St. Gailevičiaus, M. Noviko, Z. Venckaus, K. Kavecko ir J. Govėdo.

Govėdo buvo net 7 liaudies dainos. Tai jaunas kompozitorius iš Kanados, išeinąs į mūsų lietuvių visuomenę. Baigęs muzikos mokslus už savo tėvynės ribų, jis yra svetimųjų kompozitorių įtakoj, ir jo liaudies dainų harmonizavimas yra šių dienų mokomos harmonijos išdava.

Akompaniatė Silvija Freimanienė buvo tiksliai ir savo darbą kruopščiai atliko.

Antroj daly, išskyrus porą dainų, visos kitos buvo estradinio pobūdžio.

Asmeniškai manau, kad maišyti liaudies dainą su kabaretu yra blogas skonis, nes estrada atstovauja kabaretui. Paklausa ansamblio vadovė, kodėl, būdama inteligentiška dirigente, ji daro tokią klaidą.

Atsakymas: Klausytojas estradinę dainą mėgsta. Tad jo skoniui patenkinti arba pasisekimui laimėti toks absurdas ir daromas.

Daugiausia publiką pagavo šių dienų Lietuvos kompozitorių rašytos estradinės dainos. Salė plojo. Reikalavo biso, ir susilaukė dar dviejų dainų.

Mano manymu, Volungės ansamblis yra pajėgus sudaryti rimtą programą. Prie savo 16 liaudies dainų pridėjęs rimtų kompozitorių kamerinio turinio parašytas dainas, jis būtų rimtas reprezentacinis kamerinis vienetas, kokio mes neturim. Savo muzikalumu, balsais ir darbštumu Volungė gali to pasiekti. To jai ir linkim.

Galima turėti savo atskirą estradinį repertuarą, kuris yra mūsų "malum necessarium" (neišvengiama blogybė), bet nereikia jo jungti su mūsų liaudies daina, kuri yra

mūsų tautos turtas, šventenybė. Liaudies daina sukurta beraščio genijaus. Estradinė daina rašoma pigaus skonio miestiečiui.

TRUMPAI IŠ SO. BOSTON, MASS.

Pulkininkas leitenantas Romualdas Leimonas spalio 31 atlikęs 20 m. tarnybos Fort Devens, Mass. išleistas į pensiją. Jis dirbo kaip specialistas psichologas bazėje, o anksčiau Vokietijoje. R. Leimonas lieka gyventi Bostone, dirbs savo profesijoje Brockton, Mass. Jo tėvas dr. Juozas Leimonas mirė Bostone prieš 15 metų.

Bostono lietuvių mokyklos 30 metų sukakties minėjimas vyko spalio 20 So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje. Dr. Juozas Girnius apie mokyklos veiklą skaitė paskaitą.

Meninėj programoj dainavo Bostono vyrų oktetas, vadovaujamas komp. Juliaus Gaidelio.

Mokyklos direktoriui Antanui Gustaičiui išteiktas jo didžiulis portretas, kurį nupiešė dail. Viktoras Vizgirda. Portretą įsigijo mokyklos tėvų komitetas su eilės mecenatų pagalba.

Programai vadovavo buvusi šios mokyklos mokinė Aldona Lingeraitienė. Po programos buvo vaisės ir šokiai.

Šiais metais tėvų komitetą sudaro: pirm. Vytautas Jurgėla, išd. Irena Vidugirienė, nariai Vida Sužiedėlienė, Richardas Lizdenis ir Gema Philips.

Kalėdinė vakaronė su programa vyks gruodžio 16, 4 val. popiet Tautinės S-gos namuose. Rengia M. K. Federacijos Bostono klubas.

Vasyliūnų sonatų vakaras vyks kovo 9, 3 val. popiet First & Second Church.

Naujosios Anglijos šaulių rinktinės suvažiavimas įvyks lapkričio 24 Maironio Parke, Shrewsbury, Mass.

Rumford, Me.

Rumfordo telefonų knygoje dar galima susekti daugiau 80 lietuviškų pavardžių, bet lietuviybės ugnelė šiek tiek tebešviečia tik Lietuvos Dukterų draugijoje, kurios senesnės narės dar pakruta, bet jaunesnės, sakoma, "tingi". Vyrų šv. Roko draugija, kuri kadaise užstatė garsiajam "velnio kupčiui" kun. Mockui \$500 kaucija, bet kuris pabėgo į Meksiką nuo Maine teismo už "blevyzgas", padarydamas draugijai nuostolių, sukėlusį daug ginčų narių tarpe, pardavė savo mūrinių namų klubą ir pinigus išdalino nariams. Dabar lietuviai neturi kur susirinkti.

Juozas Mortus, nors 95 metų, bet dar galėjo dalyvauti jo dirbtuvės pensininkams suruoštame bankete šiomet, bet Antanas Malauskis senelių prieglaudoje, o 84 metų sulaukusį Juozą Raulinaitį palaidojo aną rytą. V. Širvydas

Kard. Karolis Voityla Seimuose 1975 metais, o priekyje Punsko klebonas kun. Ignas Dzermeikis užveda lietuvišką giesmę aukojimo metu.

KAS VYKSTA LIETUVIŠKAME PUNSKE

Lenkijos teritorijoje įjungtam Suvalkų trikampy lietuviškojo Punsko klebonas kun. Ignas Dzermeikis praleido 30 dienų atostogų pas tėvus saleziečius Romoje, ir grįžęs parašė įdomų laišką, išspausdintą Saleziečių balse. Laiške rašo: "Tiktai jūs dėka pergyvenau didelę istorinę valandą—šv. Tėvo Jono Pauliaus II investitūrą. Jį pažinojau asmeniškai".

Ta pažintis įvyko kada dabartinis popiežius, būdamas kardinolu 1975 metais lankė Seinus, ir kun. Dzermeikis bažnyčioje aukojimo metu su jaunimu užtraukė lietuvišką giesmę.

Apie savo klebonavimą Punske kun. Dzermeikis papasakoja įdomių smulkmenų. Sako:

"Parapija yra išsitiesusi siaura 25-erių kilometrų juosta netoli sienos. Sodybos išsidėsčiusios tarp kalnelių, miškų ir ežerų. Susisiektas žiemą sunkus, o pavasarį nepravažiuojamas net arkliais, ką kalbėt automobiliu.

Šiame plote gyvena daugiau 4,000 tikinčiųjų, kurių virš 3,000 yra lietuviai. Punskiečiai labai prisirišę prie tikėjimo. Iš prigimties turi ūkinių gabumų ir darbštūs. Turistai iš visos Lenkijos mėgsta atvykti į Punską bažnyčioje pasiklausyti lietuvių gražiai giedamų giesmių. Atlaidų metu jie gėrisi gražiomis lietuviškomis procesijomis, kuriose dalyvauja dailus lietuvių jaunimas, apsirengęs tautiniais rūbais. Procesijos iki ašarų ypač sujaudina atvykusius į Punską svečius iš Lietuvos, nes jiems primena senus, gerus laikus".

Klebonas toliau rašo:

"Daugiausia turime rūpesčių mokydami vaikus religijos. Lenkijoje kunigai negali tikybos mokyti mokykloje. Vaikai ir jaunimas gali ateiti į tikybos pamokas po mokyklinių užsiėmimų ir taip vadinamus punktus prie bažnyčios arba į privačias patalpas. Parapijos plote yra 5 mokyklos su lietuvių dėstomąja

kalba ir 3 lenkų mokyklos. Vaikai ateina į tikybos pamokas po mokyklinių užsiėmimų. Iš vaikų ir tėvų reikia didelio susipratimo ir pasiaukojimo, kad po pamokų panorėtų ateiti į tikybos pamokas. Kadangi vikaras nemoka lietuvių kalbos, tai lietuvių vaikus mokau aš, ir turiu 26 pamokas. Katekizmų ir vadovėlių stoka sunkina darbą".

Šią Saleziečių balso laidą puošia spalvotas viršelis, vaizduojas popiežiaus investitūrą, kur centre minioje stovi iškelta Lietuvos trispalvė, nuvežta kun. Roberto Volungevičiaus iš Framingham, Mass., kuris ją gavo iš šv. Petro ir Povilo bažnyčios So. Boston, Mass. Greta matyti dvi mažesnės lenkų vėliavos. V. Širvydas

Connecticut lietuviai

Hartfordo LB apylinkės suruošė koncertą balių, kurio programą atliko P. Rajeckas ir muzikinis vienetas. Jinai ir Trys Gintarai iš New Yorko.

LMKF Waterburio klubas spalio 20 minėjo 25 metų veiklos sukaktį. Lietuvių Šv. Juozapo parapijos salėje suruošė balių. Dainavo Operos solistas iš Kanados Vytautas Paulionis.

LMKF New Haveno klubas suruošė lietuviškų knygų ir suvenyrų parodą Park Plāza viešbuty spalio 11-12, kai ten vyko amerikiečių slavistikos studijų suvažiavimas. Apie Vilniaus universitetą kalbėjo poetas Tomas Venclova. Jis ir dr. A. Štomas monologo ir dialogo forma perdavė įdomių žinių ir atsakinėjo į klausimus. Venclova paskaitė savo vėliausius du poezijos kūrinius. Estų poetas Aleksis Rannit lietuvių kalba kalbėjo apie M. K. Čiurlionio parodą Vakarų Berlyne.

VIENYBĖ, 1979 m. lapkričio 9 d.

KAI VILNIAUS UNIVERSITETUI

Atkelta iš 7 pusl.

idėjos ir aistringas kovotojas už jų įgyvendinimą Lietuvoje V. Kapsukas, kurio vardu pavadinta ši garbinga mokslo šventovė".

Studentų vardu kalbėjusi IV kurso filologė J. Ambrulaitytė žadėjo gerai mokytis, atiduoti visas jėgas "naujo gyvenimo statybai, tarybinės Tėvynės labui". Užbaigta kompozitoriaus A. Bražinsko specialiai sukurta kantata poeto J. Nekrošiaus žodžiams.

STUDENTŲ MIESTELYJE

Padėjus gėles prie paminklo, dar ilgai nesiskirstė publika, ypač svečiai, kurie čia lankėsi pirmą sykį. Jiems buvo įdomu pasivaikščioti po tą studentų miestelį—pačią jūniausią senjojo Universiteto dalį, išikūrusią beveik miške, kur medžiai atveda kone iki pat slenksčio, kur šalia gamtos gerai pritaikyta civilizacija: įrengtos puikiausios auditorijos, laboratorijos, pilni kabinetai visokios technikos, moderniškos skaityklos, vestibulai.

Miestelis, pradėtas statyti 1968 m., užima 175 hektarų plotą. Jame kuriasi universitetas ir inžinerinis statybos institutas. Saulėtekio alėjoje, kur dabar buvo iškilmės, pastatyti namai penkiems fakultetams—teisės, fizikos, pramonės ekonomikos, prekybos, ekonominės kibernetikos ir finansų. Visas rajonas suskirstytas į tris zonas: pirmoje mokomasi, antroje—sportas, bibliotekos, o trečiojoje—bendrabučiai ir ūkinė dalis.

DIDŽIAJAME KIEME

Bet po kelių valandų persikeliam vėl atgal į Vilniaus senamiestį, tenai, kur dešimties metų restauruotojų darbo dėka naujomis spalvomis nušvitęs senasis Universiteto pastatų ansamblis, atskleidamas savo gotikos, renesanso, baroko klasicizmo formų grožį, ir kur savo būstinę turi administracija, istorija ir filologija.

Fanfarų garsai į Didįjį kiemą, atsirėmusį į buv. šv. Jono bažnyčią ir auksinėmis-raidėmis "Alma Mater Vilmensis" išrašytą portala, sukviečia tūkstantinę minią. Prasideda jubiliejaus inauguracija. Groja pučiamųjų orkestrai. Tautiniais drabužiais pasipuošusios studentės. Aukštai iškeltos įvairiaspalvės fakultetų emblemos.

Įnešus vėliavas, galingai nuskamba "Gaudeamus", Universiteto rektorius, išstojęs į priekį iš pulko, kuriame buvo partijos, vyriausybės ir rektorato atstovai, šešiomis kalbomis (lietuviškai, rusiškai, lotyniškai, angliškai, vokiškai ir prancūziškai) pasveikina susirinkusiuosius. Po to jis pabrėžia, kad viena labiausiai brangintinų Universiteto tradicijų esanti pagarba praeičiai. Per keturis amžius Universitetas atlikęs ir atlieka savo misiją, o to Universiteto auklėtiniai išgarsinę jo vardą visame pasaulyje ir už tai jie nusipelno pagarbos ir amžino atminimo. Jų atminimui Didžiojo kiemo galerijoje yra įmūrytos plokštės, kuriose aukso raidėmis išrašyti jų vardai. "Nuo šiol, sako rektorius, čia bus memorialas—čia rinksis Universiteto studentai ir dėstytojai iškilingai susikaupimo valandai, savo išymiųjų pirmtakų pagerbimui".

Ir tylą užviešpatavo visame kieme, kai tautiniais drabužiais dėvinčios studentės pradėjo nešti gėlių krepšelius. Po to išpūdingai skambėjo varpo dūžiai. Keturi varpo dūžiai. Po vieną kiekvienam šimtui metų. Ir studentas su studente pasikeisdami išminėjo kiekvieno šimtmečio išymiuosius profesorius ir auklėtinius.

Sunku žinoti, ar kas iš vilniečių šių iškilmų dalyvių galėjo pasigesti kai kurių žymių mokslininkų vardu, bet sveičiui iš užjūrio atrodė, kad be reikalo buvo išleista eilė tų Universiteto profesorių, kurie pastarąjį karo sukuriuose atsidūrė užsieniuose.

Universiteto rektorius prof. dr. Jonas Kubilius sveikina šešiomis kalbomis Didžiajame kieme susirinkusius studentus, profesūrą ir užsienio svečius.

Tada rektorius pakvietė Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pirmąjį pavaduotoją Ksaverą Kairį atidaryti Universiteto istorinę parodą, kuri eksponuojama naujai

atremontuotoje ir išpuoštoje šv. Jono bažnyčioje, dabar vadinamoje "Mokslo muziejumi". Parodoje "Vilniaus universitetui 400 metų" lankytojai supažindinami su istorine Universiteto mokslinės minties raida ir nūdieniais jo pasiekimais.

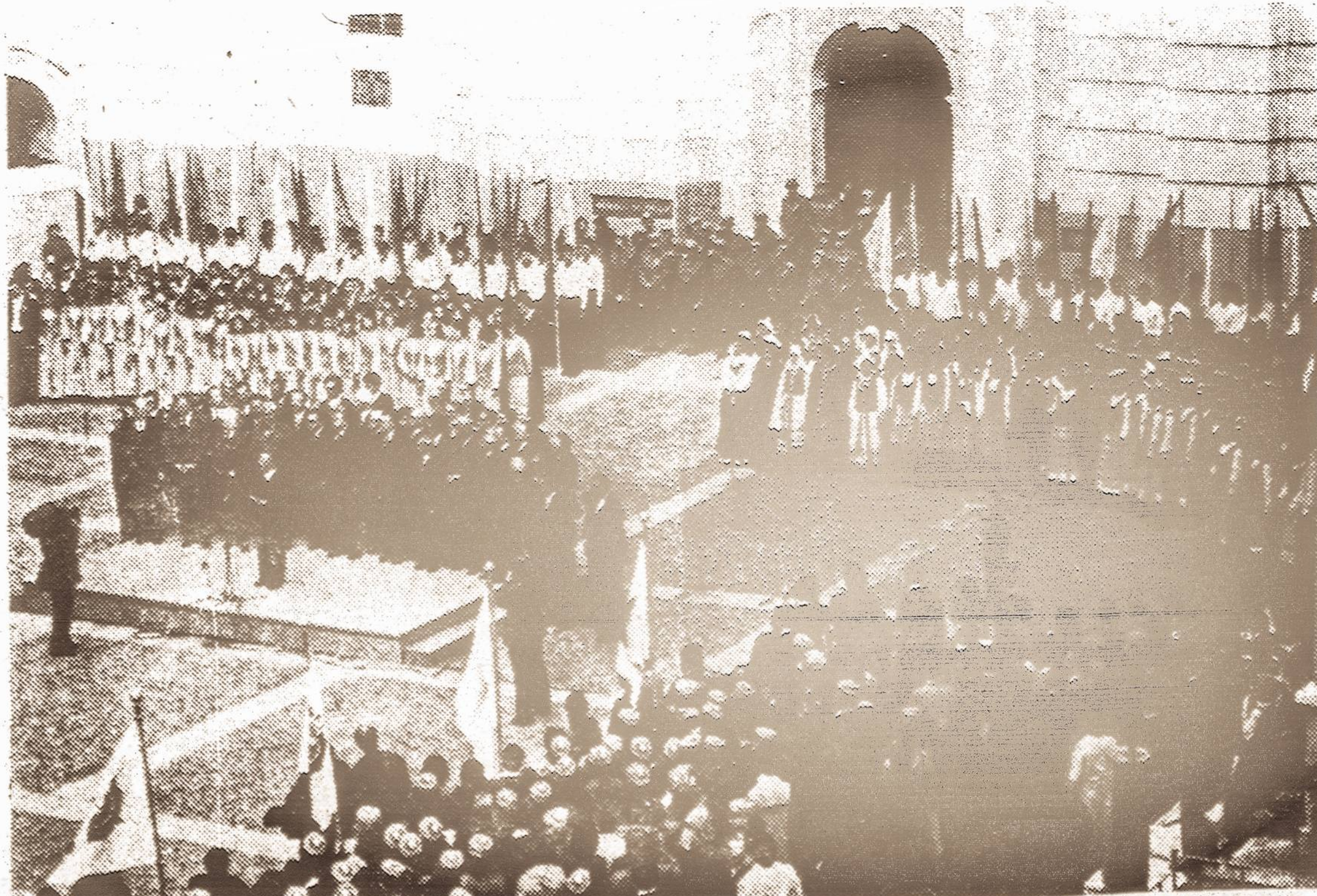
Po viso svečiai pakviečiami į rektorius priėmimą šalimais esančiuose Meno darbuotojų rūmuose, anksčiau vadintoje Napoleono, o dabar Kutuzovo aikštėje. Čia prie vaišių ir atgaivos susitiko daugiau kaip penki šimtai jubiliejaus dalyvių-svečių ir rengėjų. Vaišes paruošė "Palangos" restoranas.

Nors ir puikus tai buvo priėmimas, jame nesimatė nei partijos, nei vyriausybės/atstovų. Jie sau vaišes su universiteto atstovais ir užsienių svečiais suruošė atskirai "Draugystės" viešbutyje rytojaus dieną.

TREČIOJI DIENA

Oficialusis Universiteto 400 metų jubiliejaus minėjimas vyksta Operos ir baletų teatre.

Minėjimo iškilmės pradeda Respublikinio jubiliejaus komiteto pirmininkas, Lietuvos KP CK sekretorius Lionginas Šepetys. Jis pristato šventėje dalyvaujančius svečius, o po himnų ir garbės prezidiumo išrinkimo suteikia žodį TSKP CK nariui, Lietuvos Komunistų

Argentinos Lietuvių Balso leidėjas ir redaktorius Pranas Ozinskas šią iškilmų nuotrauką Didžiajame kieme padarė iš 3-čio aukšto.

Paminėjo Mykolo Slezevičiaus mirties 40 metų sukaktį

Prof. Mečio ir Faustinos Mackevičių rūpesčiu lapkričio 4 paminėta prieš 40 metų mirusio Mykolo Slezevičiaus sukaktis.

Jo velionio žmonos Domos ir mirusios jų dukters Marijos intencija kun. J. Prunskis De Andreis vincentiečių seminarijos bažnyčioje, Lemont, Ill. aukojo Mišias, kurių metu giedojo solistas Br. Prapuolenis, vargonais pritarė M. Mondeikaitė-Kutz. Mišių aukai duona ir vyną atnešė prof. M. Mackevičius su dukterimi Audrone Vikta, skaitymus atliko inž. dr. A. Mockaitis.

Po pamaldų ateitininkų rūmuose įvyko minėjimo akademija. Ją pravedė prof. M. Mackevičius.

Pakviestas adv. Liudas Šmulskytis perteikė M. Slezevičiaus biografiją. Išryškino jo nuopelnus, atkuriant nepriklausomą Lietuvą, sudarant koalicinį ministrų kabinetą ir net trims atvejais vadovaujant.

Kun. J. Prunskis priminė, kad

Slezevičius dar Odesoje rūpinosi lietuviškais pamaldomis, Petrapičio seime stojo už Lietuvos nepriklausomybę ir dėl to buvo išskirtas iš kraštutinių kairiųjų partijos, kad jis turi didelių nuopelnų suorganizavęs patriotų kairiųjų politinį sąjūdį.

Adv. Jonas Našliūnas išryškino Slezevičiaus nuopelnus, organizuojant Lietuvos kariuomenę, kaip sėkmingai dirbo kaip advokatas, buvo išrinktas advokatų sąjungos pirmininku ir tose pareigose išbuvo iki mirties. J. Našliūnas, būdamas sąjungos sekretorius, dažnai turėjęs progos su juo bendrauti.

Laima Luneckienė, skaučių atstovė, nušvietė Marijos Mackevičienės būdo taurumą, veiklumą skautijoje, pasiukojimą artimui ir patriotizmą.

Prof. M. Mackevičius padėkojo ir pakvietė pietų, kuriuos su savo talkininkėmis paruošė Faustina Mackevičienė.

Muziko V. Mamaičio išleistuvės

Muzikas Vincas Mamaitis, 17 metų vargonininkavęs Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijoje, Elizabeth, N. J. po Naujų Metų išvyksta gyventi Sunny Hills, Fla., kur turi pasistatydinęs naujus namus. Žmona Olga, anksčiau dirbusi SLA Centre ten gyvena jau nuo rugsėjo 1d.

Sunny Hills naujoje kolonijoje apie 100 lietuvių turi savo sklypus, o pora dešimčių ir savo naujus namus.

Vincas Mamaitis nepaliko lietuvių parapijos be muzikos, be giedojimo, laukė, kol klebonas kun. Petras Žemėikis susiras naują vargonininką. Naujuoju vargonininku bus muz. M. Jetkauskas.

Elizabetho lietuvių parapija ir bažnytinis choras, savo ilgamečiam vargonininkui, gruodžio 1, šeštadienį, parapijos salėje rengia atsiveikinimo vakarienę: 6 val. vak. bažnyčioje bus padėkos mišios, Parapijos salėje 6:30 val. vak. kokteilių valanda, o 7:30 val. vak.—vakariene.

Bilietai gali gauti parapijos klebonijoje arba pas parapijos komiteto bei choro dalyvius, taip pat galima užsisakyti telefonu: 352-2271 arba pas Ruthe Kidzius 352-9061.

Muz. Vincas Mamaitis 10 metų buvo ir Muzikos Žinių žurnalo redaktorium. Muzikų Sąjunga, įvertindama jo darbus, 1975 seimo suvažiavime jį pakėlė į garbės narius.

KUN. K. BALČIO SUKAKTIS

Rugsėjo 22 d. šv. Kazimiero parapijos salėje Amsterdam, N. Y. atžymėtos šios parapijos klebono, kun. Kęstučio Balčio dvi sukaktys. Šiomet sukanka 30 metų kai šioje parapijoje jis darbuojasi, o taip pat 30 metų nuo jo išventinimo kunigu.

Kaip žinome, šių metų birželio 10 d. šv. Kazimiero parapija minėjo savo deimantinę (75 m.) gyvavimo sukaktį. Tos sukakties proga, taip pat ir vėliau keliomis progomis jau Vienybėje buvome rašę ir apie sukaktuvininką kun. K. Balčį. Taigi čia tuos faktus nekartosime, o tik jį pasveikiname ir palinkime dar daug sveikų ir darbingų metų.

Ta pačia proga norime pažymėti, jog kun. K. Balčys prieš savo sukaktį sugrįžo iš gerai nusisekusios kelionės po Lietuvą ir Lenkiją. Lietuvoje kun. Balčys vieši jau nebe pirmą kartą ir plačiai domisi jos kultūrinio ir religinio gyvenimu.

WINTER GARDEN TAVERN

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALE VESTUVĖMS IR KITO-
KIOMS PRAMOGOMS. BE TO,
DUODAMI POLAIDOTUVINIAI
PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

Tel. Evergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziunas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona,
pyragai vedybiniam ir kitokiems
pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius
atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

Tel. Virginia 8-3800

Free Estimate

Serv-Well Roofing Co., Inc. All Kinds of Roofing and Sheet Metal Work

METAL CORNICES AND
SKYLIGHTS GUTTERS AND
LEADERS PUT UP

Tin, Tar, Gravel Slate, Tile and
Shingle Roofing - Traffic Top Roofs
Asphalt & Asbestos Wall Shingling

77-20 - 101st Avenue

Ozone Park, N. Y. 11417

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

JOSEPH J. GARSZVA

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas 846-1970

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS
LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

600 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
Tel. STagg 2-5043

Los Angeles, Cal.

Marija Rudienė, BALFo centro pirmininkė iš Chicago, Ill., su vyru Inž. Antanu Rudžiu, buvo atvykusi į Los Angeles dalyvauti Balfo direktorių suvažiavime, lapkri 17 d. Sv. Kazimiero parapijos salėje. Lapkr. 18 dalyvavo L. A. BALFo skyriaus 35-erių metų sukakties minėjime, kuriame kalbėjo apie BALFo veiklą ir planus. Kalbos klausėsi pilna salė šalpai talkinančios publikos. Direktorių suvažiavimą ruošė L. A. BALFo skyrius, pirmininkaujant Vladui Pažiūrai.

Tiltas S. Samys, San Diego, Cal., išrinktas 1980 metams House of Pacific Relations klubo pirmininku. Klube yra 20 tautų per 3000 narių. Tikslas—puoselėti tautų kultūrinius savumus ir skatinti draugiškumą. Balboa Park, San Diego, klubas turi eilę namelių, kuriuose vyksta atskirų tautinių grupių parodėlės bei pasirodymai. Lietuviai savo programą atliks 1980 m. gegužės 11 dieną.

Henrikas ir Marija Butkai, gyvenę Libertyville, Ill., persikėlė gyventi į Los Angeles, nusipirkę puikius namus, įsikūrė Mission Viejo, Cal. savo brolio Adolfo Butkaus kaimynystėje, seniau su žmona atvykusio iš Chicago, Ill. Marija Butkienė Santa Monica, Cal., rado ir savo čia jau nuo seniau gyvenančius brolių Česlovą Gedgaudą su žmona.

Marytė Sandanavičiūtė, gyv. Santa Monica, lapkr. 24 ištekėjo už inž. Robert L. Newsom. Jų jungtuvės įvyko Brooklyne, Apreiškimo bažnyčioje, kuriai priklauso Marytės šeima. Sandanavičiūtė iš profesijos yra mokytoja, dirba L. A. Vyskupijos katalikų mokyklų sistemoje. Taip pat yra uoli Sv. Kazimiero Šeštadieninės lituanistikos mokyklos mokytoja.

Inž. Algirdas ir Mirga Vaitkai, gyvenę Denver, Colorado, persikėlė gyventi į Los Angeles ir įsikūrė gražiam Glendora mieste. Vaitkai augina tris mokyklinio amžiaus vaikučius: Algirdą, Andrių ir Lidią. A. Vaitkus pradėjo dirbti Xerox Electro-Optical kompanijoje, Pasadena eidamas vyresnio inžinieriaus pareigas.

Rhode Island mirė dr. G. J. Čekas

Spalio 11 d. Kent County Memorial Hospital, Warwick, R. I. širdies priepuolio ištiktas mirė dr. Gediminas Jurgis Čekas, kur jis netoli gyveno East Greenwich, R. I., sulaukęs 52 metų amžiaus.

1950 m. Vestfalijos universitete Miunsteryje baigė du kursus medicinos. 1952 m. atvyko į JAV, Worcester, Mass. ir čia pradėjo dirbti. Kiek užsidirbes, studiju

Elena Juciūtė, iš Boston, Mass., buv. Sibiro kalinė ir knygos Pėdos mirties zonoje autorė, pakviesta į Los Angeles dalyvauti Lietuvos Nepriklausomybės minėjime ir pasakyti pagrindinę kalbą. Minėjimas ruošiamas vasario 17. Rengia ALTos skyrius, talkinant visoms organizacijoms. Tai bus pirmas toks įvykis, kad Vasario 16-osios minėjime viešnia kalbėtoja bus moteris. Elena Juciūtė yra labai jautri kalbėtoja, pati perėjusi komunizmo kalėjimus, daug kančios vargo pakėlus, kol pasiekė Ameriką.

Mirė Anelė Mikalonienė, kaip telegrama pranešama iš Lietuvos, Anelė Mikalonienė, sulaukusi 90 m. šv. Kazimiero parapijiečio Jurgio Mikalonio, Long Beach, mamytė.

Dail. A. Galdiko pomirtinė meno paroda iš Putnam, Conn., bus atvežta į Los Angeles ir parapijos rengiamos Lietuvių Dienos proga birželio 22 dieną bus išstatyta parapijos patalpose. Parodą globoja parapija, o jos įrengimu—skautai akademikai.

Los Angeles Dramos Sambūris, po sėkmingų gastrolių Australijoje, laimingai sugrįžo. Sambūrie vadovė D. Mackialienė ir vaidintojai džiaugiasi pasisekusiais pasirodymais Australijoje, žavisi australiečių nuoširdumu bei lietuvišku vaišingumu.

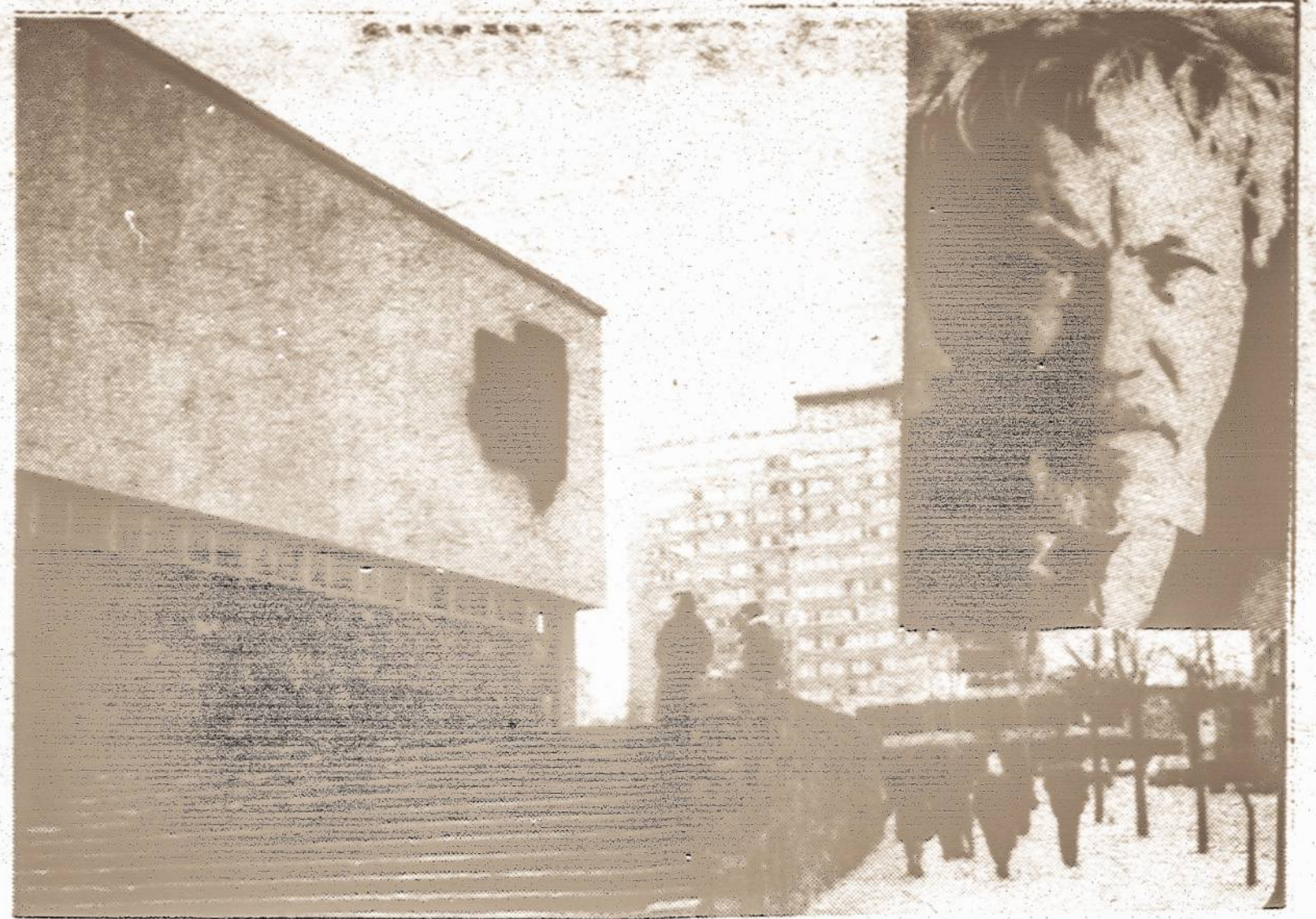
Juozas Stankus, po ilgos ir sunkios ligos, mirė spalio 30, sulaukęs, 74 m. Nuliūdime liko taipgi ligonė našlė ir dukra Pavasarienė. Velionis priklausė šv. Vardo Draugijai ir šauliams, kurie laidotuvėse organizuotai dalyvavo ir nešė karstą.

Lietuvių kredito unija, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles, Cal., duoda įvairių rūšių paskolas palankiausiomis sąlygomis. Priima indėlius, moka kas trys mėnesiai aukštus procentus (7¼% Indėliai iki \$40,000 apdrausti NCU administracijoje). Informacijos teikiamos darbo valandomis: antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12. Telefonas: 661-5276.

tęsti išvyko į Heidelbergą, Vokietiją ir 1956 m. baigė, gaudamas medicinos gydytojo diplomą.

Gydytojo praktika-internship at liko Nassau Ligoninė, L. I., N. Y. 1956-1957 metais. Rezidentu buvo Manhattan State Hospital, N. Y. 1957-1958 m. Vėliau dirbo Charles V. Chaplin ligoninėje Providence, R. I. Privačia praktika vertėsi South Plainfield, N. J.

Palaidotas St. Mary's kapinėse, New Britain, Conn., kur palaidoti kiti žmonos giminės. Į laidotuves guvo atvykę iš Bonn, Vokietijos Gedimino tėvas ir sesuo Irena. Brolis Aleksandras iš New Jersey, Aleksas J. Jankūnas su žmona iš Chicago, Stella Abraitienė iš Floridos, E. Čekienė su dukra A. Skrypiene iš New Yorko ir kiti giminės. Nuliūdime liko žmona Mavis Kirytė.

PANEVĖŽIO DRAMOS TEATRAS IR J. MILTINIS

Panevėžio Dramos Teatras ir Juozas Miltinis yra du neatskiriami draugai. Šis teatras 1980 m. minės savo 40 m. sukaktį. Nuo pat pirmosios dienos su šiuo teatru draugystę palaiko Juozas Miltinis. Jis yra buvęs šio teatro aktorium, režisierium ir meno vadovu.

Tikrumoje šiam teatrui pagrindą ir sudarė Miltinio 1939-40 metais vadovauta Darbo Rūmų teatrinė studija Kaune. Kaip galima išsivaizduoti, Miltinis jau nėra jaunas žmogus, gimęs 1907 m. rugsėjo 3 d. Jis matė daug pasaulio—studijavo jėzuitų gimnazijoje Kaune, baigė Valstybės teatro dramos studiją ir buvo aktoriumi Šiaulių dramos teatre.

1932-1939 m. mokėsi Paryžiaus ir Londono teatrų studijose, gerai išsivindamas Vakarų pasaulio teatro pagrindus. Jam yra tekę vaidinti net keliuose prancūzų kino filmuose.

Todėl Panevėžio Dramos teatras šiandien ir yra skaitomas ne tik vienu geriausių Lietuvoje, bet ir visoje Tarybų Sąjungoje. Į jį autobusais važiuoja žmonės šimtus kilometrų, kaip į didžiausius atlaidus, norėdami pamatyti šio teatro vaidybą.

Tą teko įsitikinti ir šių eilučių autoriui, turėjusiam laimingos progos nukakti į Panevėžį, kuomet ten vyko vienas vėliausių šio teatro pastatymų. Tai kauniečio dramaturgo Raimundo Samulevičiaus Laukimas, kurį J. Miltinis pastatė pagal vakarietiškus standartus.

Teatre yra geros techniškos sąlygos ir judama scena. Tai yra dėkingas įtaisas, norint pastatymą mandriau apiforminti.

Po pastatymo Panevėžio teatre, teko pasikalbėti su pačiu Juozu Miltiniu, kuris savo mintis dėstė lėtai, bet turėjo nemažą ką pasakyti. Jis prisimena prieškarinius laikus, savo vandrovimą po Paryžių ir Londoną, prisimena tas dienas. Domisi draugais, gyvenančiais užsienyje ir nelabai nori tikėti, kad esi iš užjūrio atvažiavęs. Jam čia pagelbsti kitas šio teatro režisierius V. Blėdis, kuriam Amerika yra geriau pažįstama, nes nelabai seniai čia viešėjo.

Panevėžio teatro vaidintojų kolektyvas turtingas žinomais vardais. Čia pasireiškę: J. Alekna, B. Babkauskas, D. Banionis, V. Blėdis, G. Karka, V. Tautkevičius, K. Vitkus ir kt. Šiandien kai kurie jau

tapę žymiais filmų aktoriais ir scenoje beveik nesirodo.

R. Samulevičiaus Laukime teko pamatyti visą eilę jaunų veidų: D. Vidugirytę, A. Paulavičių, V. Bartusevičių, E. Koriznaite, R. Jansoną, I. Vasiulytę, J. Stasiulionį, R. Kairytę, L. Šimkevičių ir kitus.

Tačiau Sofoklio Edipas Karalius pastatyme dar pasireiškė teatro veteranai K. Vitkus, G. Karka ir D. Melėnaitė. Jie turi nusipelnusių artistų titulus.

Šio teatro kolektyve dirba visa eilė ir kitų šakų specialistų. Dailininkais yra buvę J. Surkevičius, S. Česlevičius, A. Stepanka, K. Vaičiulis ir kt.

Pastatymams muziką yra kūrę E. Balsys, A. Belazaras, T. Makačinas, V. Barkauskas, G. Kuprevičius ir kt. Komp. Teisutis Makačinas Laukimo spektakliui sukūrė tikrą lietuvišką "Hit-tune"—"Neverk, Marija".

Jau minėjome modernią teatro sceną. Tas pats pasakytina ir apie pačius rūmus, į kuriuos persikėlė 1968 metais. Erdvi salė, patogūs koridoriai ir poilsio vietos pertraukų metu. Architekto A. Mikėno suprojektuotas teatras yra vienas idomiausių Panevėžio pastatų, prie kurio neseniai išdygo ir aukštaūgis Panevėžio viešbutis Nevėžis.

Panevėžiečiams, kurių, beje, nemaža turime ir išėivijoje, Panevėžio dramos teatras yra tikras pasididžiavimas. Tai, žinoma, didžiąja dalimi yra Juozo Miltinio nuopelnas. O taip pat nuopelnas ir publikos, kuri savam teatrui nepaprastai atsidavusi: ji lanko, juo domisi. Lietuvos teatrus belankanti publika yra gerokai reikli ir ten bet koku teatru nesizavima. Panevėžio dramos teatras publikos skoni gerokai išlavino, na o kartu ir išlepi-no. E. Suvalkietis

APIE LIETUVOS POLITINIUS KALINIUS

Miunchene leidžiamas žurnalas "ABN Correspondence" išspausdino šešis puslapius užimantį kun. J. Prunskio straipsnį apie 10 kalinamų Lietuvos kovotojų dėl žmogaus ir tautos teisių. Pavergtos Lietuvos priespaudą kun. J. Prunskis taip pat išryškino lapkr. 6 d. kalbėdamas amerikiečių programoje radijo stoty WTAQ. ALT Informacija

TEXT OF HOUSE CONCURRENT RESOLUTION

IN THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

JUNE 26, 1979

Mr. DERWINSKI (for himself, Mr. ANDREWS of North Dakota, Mr. ANNUNZIO, Mr. ASHBROOK, Mr. BENJAMIN, Mr. BRODHEAD, Mr. CARTEE, Mr. CLEVELAND, Mr. DANIEL B. CRANE, Mr. PHILIP M. CRANE, Mr. DORNAN, Mr. FARY, Mr. FLOOD, Mr. FLORIO, Mr. GOLDWATER, Mr. HANLEY, Mrs. HOLT, Mr. HUGHES, Mr. HYDE, Mr. JACOBS, Mr. KEMP, Mr. KOGOVSEK, Mr. LAGOMARSINO, Mr. LENT, Mr. LLOYD, Mr. McCLORY, Mr. McDONALD, Mr. McHUGH, Mr. MOAKLEY, Mr. MONTGOMERY, Mr. MURPHY of Illinois, Mr. NOWAK, Mr. O'BRIEN, Mr. OTTINGER, Mr. PEASE, Mr. PEYSER, Mr. ROBINSON, Mr. SENSENBRENNER, Mr. STANGELAND, Mr. STOKES, Mr. STREATTON, Mr. VENTO, Mr. WAXMAN, Mr. BOB WILSON, Mr. YATRON, Mr. YOUNG of Alaska, and Mr. YOUNG of Florida) submitted the following concurrent resolution; which was referred to the Committee on Foreign Affairs

CONCURRENT RESOLUTION

Expressing the sense of the Congress with respect to the Baltic States and with respect to Soviet claims of citizenship over certain United States citizens.

Whereas the United States, since its inception, has been committed to the principle of self-determination;

Whereas the United States as a member of the United Nations has pledged to uphold the ideals of the United Nations

2

Charter and to take joint and separate action to promote universal respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms for all without distinction as to race, sex, language, or religion;

Whereas the United Nations and the United States delegation to the United Nations have consistently upheld the right of self-determination of the people of those countries in Asia and Africa that are, or have been, under foreign political rule;

Whereas the House of Representatives Select Committee to Investigate Communist Aggression of the Eighty-third Congress thoroughly investigated the seizure of the Baltic States by the Soviet Union and, in its Third Interim Report, concluded that the "evidence is overwhelming and conclusive that Estonia, Latvia, and Lithuania were forcibly occupied and illegally annexed by the Union of Soviet Socialist Republics", and that "the continued military and political occupations of Lithuania, Latvia, and Estonia by the U.S.S.R. is a cause of the dangerous world tensions which now beset mankind and therefore constitute a serious threat to the peace";

Whereas the United States, as a signatory to the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe, endorsed Principle VIII, concerning equal rights and self-determination of peoples, which states "all peoples always have the right, in full freedom, to determine, when and as they wish, their internal and external political status, without external interference, and to pursue as they wish their political, economic, social and cultural development . . ." and "That participating States . . . also recall the importance of the elimination of any form of violation of this principle.";

3

Whereas the Ninety-fourth United States Congress, by adopting H. Res. 864 and S. Res. 406, reaffirmed the United States policy on the Baltic States and thereby urged positive actions;

Whereas the ethnic makeup of the Baltic peoples (the Lithuanians, Latvians, and Estonians) is distinctly foreign in language, culture, common traditions, and religion from that of the Russian people;

Whereas the spirit of the citizens of the Baltic States is not broken and the desire of the citizens of the Baltic States for national independence remains unabated, despite the deportations and the dispersions of the native populations of the Baltic States to Siberia and a massive colonization effort in which Russians replace the displaced native peoples, by means of which the Soviet Union threatens complete elimination of the Baltic peoples as a culturally, geographically, and politically distinct and ethnically homogeneous population;

Whereas the United States has consistently refused to recognize

Vienybė, December 21, 1979

the unlawful Soviet occupation of the Baltic States and has continued to maintain diplomatic relations with representatives of the independent Republics of Lithuania, Latvia, and Estonia;

Whereas the United States, since its inception, has been committed to the protection of its citizens, whether naturalized or native-born;

Whereas the Union of Soviet Socialist Republics has promulgated a law designating as a Soviet citizen any person who was born in the Soviet Union, who was naturalized as a Soviet citizen, or who is the child of parents who were Soviet citizens at the time of the child's birth, irrespective of whether or not the child was born on Soviet territory;

4

Whereas this new law, which goes into effect on July 1, 1979, states that a person who is a Soviet citizen is not recognized as having the citizenship of a foreign state, and thus specifically does not recognize United States citizenship in those cases;

Whereas this new Soviet law applies to millions of Americans, including those who, under United States law, are native-born citizens of the United States; and

Whereas this Soviet law intimidates many United States citizens who might otherwise travel to the Union of Soviet Socialist Republic or who might otherwise come under Soviet authority or control: Now, therefore, be it

1 *Resolved by the House of Representatives (the Senate*
2 *concurring), That (a) it is the sense of the Congress that the*
3 *President, in order to assure true and genuine peace in the*
4 *Baltic region in particular and in Europe in general, should*
5 *instruct the United States delegation to the 1980 Madrid*
6 *meeting of the Conference on Security and Cooperation in*
7 *Europe to seek full implementation of Principle VIII of the*
8 *Helsinki Final Act, concerning equal rights and self-determi-*
9 *nation of peoples, to the end that the right of self-determina-*
10 *tion be returned to the peoples of Lithuania, Latvia, and Es-*
11 *tonia, members of the former League of Nations, through free*
12 *elections conducted under the auspices of the United Nations*
13 *after the withdrawal of all Soviet military forces and all polit-*
14 *ical, administrative, and police personnel from Lithuania,*
15 *Latvia, and Estonia.*

5

1 (b) It is further the sense of the Congress that, until the
2 Baltic States become independent, the President should,
3 through such channels as the International Communication
4 Agency and other information agencies of the United States
5 Government do his utmost to bring the matter of the Baltic
6 States to the attention of all nations by means of special
7 radio programs and publications.

8 (c) It is further the sense of the Congress that the Presi-
9 dent should use his good offices to make every effort to gain
10 the support and cooperation of other nations for the realiza-
11 tion of the independence of the Baltic States.

12 SEC. 2. (a) The Congress views with deep concern the
13 action on the part of the Soviet Union making citizenship
14 claims on millions of Americans who were born in the United
15 States or duly naturalized.

16 (b) It is the sense of the Congress that the President
17 should warn the Soviet Union against taking any action
18 under this new Soviet citizenship law which would be detri-
19 mental to the interests of the United States and its individual
20 citizens, and that the Secretary of State should inform United
21 States citizens planning to visit the Soviet Union of the im-
22 plications of this law.

EFFECTS OF THE 1980 CENSUS "UNDERCOUNT"

Mayor Edward I. Koch says the city will be hit with reduced federal aid and legislative representation if there is a 1980 census "undercount" of non-English speaking New Yorkers, minority poor, and illegal aliens.

The Mayor said the effect of their not being counted could mean the loss of an estimated half billion dollars over the next decade in general revenue sharing and other federal funds that are distributed on the basis of population and income figures, and also the loss of up to five Congressional seats and ten seats in the State Legislature.

To explain to the three population groups how they would benefit from an accurate census, the Mayor has named a 50-member committee to aid federal enumerators toward a full count through advertising and broadcast appeals in the 20 languages spoken in the city and through union and religious leaders.

Heading the 50 representatives of business, labor, civic, political, religious, and senior citizen groups is attorney Roswell L. Gilpatric, a former Deputy Secretary of Defense.

David R. Jones, Special Advisor to the Mayor and liaison to the volunteer committee, said the task of finding and counting all New Yorkers is vital because it will ensure that the city gets its fair share of the \$50 billion granted yearly for federal health, educational, social and economic programs.

In addition, he said, vital decisions by industry and government depend to a great extent on the size and characteristics of the area population

THE LITHUANIAN KUČIOS

With the passing of the older generation of American Lithuanians, particularly the grandmothers, the traditional Kucias meal on Christmas Eve, so rich in religious symbolism and reflecting the deep faith of the Lithuanian people, is a thing of the past in many American Lithuanian homes.

Many innocent Lithuanians were deported by brute force when Stalin's Red Army occupied the country in 1940. Some died, some returned, others are still away. Several years ago, one such exile wrote to his mother the following for Kucias:

Neverk, motinėle, kad prie
Kučių stalo
Ne viena vietėlė pasiliks tuščia,
Tu jos vieton padėk
žalią eglės šaką,
Ir, plokštelę laužant,
prisimink mane.

Do not weep, oh, mother, that
at the Kucias meal,
There will be many an
empty place,
Just put a green twig of
Christmas tree there
And, breaking the wafer,
remember my face.

Taip kartais pasidabina Argentinos Lietuvių Balso leidyklos sodas. Nuotraukoje — eglutė, papuošta šiaudimukais ir Onos Gudkuskaitės-Ožinskienės pasiūtomis liet. lėlėmis.
Pr. Ožinskio nuotrauka

Anglijoj

LIETUVIS FOTOGRAFUOJA BRITŲ IŽYMYBES

Londono The Sunday Times magazine, dienraščio Times spalvotas savaitinis priedas, rugpiučio pabaigoje buvo papuoštas Juozo Bulaičio meniškėmis spalvotomis nuotraukomis. Jos darytos ministro pirmininko būstinėje, Downing Street No. 10.

Viršelio pirmame puslapyje — buv. min. pirmininko Sir Harold Wilsono ir jo žmonos spalvota nuotrauka.

Viduje du puslapius užima spalvota nuotrauka iš paskutiniojo atsiveikinimo pobūvio, suruošto min. pirmininko įstaigoje jo bendradarbiams.

Vieną puslapio kampą puošia labai privati besišypsančio H. Wilsono ir jo žmonos Mary nuotrauka, o po ją rašinys pavadintas "Inside No. 10". Jame tarp kitų, rašoma:

"Sios gražios laimingas dienas primenančios nuotraukos buvo darytos fotografo Joe Bulaičio, kuris turi savo atelje Islington. Jis yra lietuvių siuvėjo sūnus. Jis pradėjo Labour partijos narius Transport House fotografuoti prieš aštuoneerius metus.

"Pats Sir Harold Wilson prieš Kalėdas pakvietė jį į Downing No. 10 nufotografuoti čia idėtąją privačią pobūvio grupę. Ir kaip gražiai jie atrodo su Wilsonu viduryje."

Pabaigoje nurodoma, kad J. Bulaitis yra ne svetimas ir su naujuoju min. pirmininku Callaghan. Neseniai jis padaręs jo nuotrauką, besikalbančio telefonu su Buckingham Palace. Taip pat nufotografavęs ir žinomą prof. sąjungų vadą Jack Jones, tuo metu lankiusį ministrą pirmininką. Ta nuotrauka pateko į savaitraštį Labour Weekly.

Fotografas J. Bulaitis puikiai kalba lietuviškai ir retkarčiais apsilanko Londono Lietuvių Namuose.

Režisiorius Juozas Kaributas, Los Angeles, Cal., išleidžia gausiai iliustruotus prisiminimus Teatriniais vargo keliais. Prisiminimai apima 50 metų laikotarpį, pradedant vaidinimais Lietuvoje 1926, baigiant jo teatrine veikla ir filmų korespondento Hollywoode darbu Californijoje.

Pulgio Andriušio pomirtiniam raštų rinkiniui Australijos Lietuvių Fondas ieško leidėjo. Rašytojas gyveno ir mirė Australijoje. Fondas nori raštus išleisti, bet neturi pinigų.

PAMINĖJO M. K. ČIURLIONIO SUKAKTĮ

Liepos 25 d. Buenos Aires mieste, kaip rašo Argentinos Lietuvių Balsas, Argentinos Lietuvių Centro posėdžių salėje buvo suruošta M. K. Čiurlionio paveikslų ir liaudies meno parodėlė, kurios "spiritus movens" buvo Vladė Malėlaitė-Survilienė.

Pasidarbavo ir daugiausia eksponatų davė Ona Ožinskienė. Kitus sunėšė arčiau gyvenantys ALCentro nariai: Vl. Petrauskienė, B. Daratėnė, J. Norušytė-Klement, L. Lembeis, J. Mičiūdienė, Ant. Rinkevičius ir pati iniciatorė. Parodėlė, kuri veikė ir rugpiučio 7, per ALC Ansamblio sukaktuvinį vakarą, aplankė didelis skaičius lietuvių ir kitataučių. Visi gerėjosi Čiurlionio kūryba, Amalijos Reginos Strungytės Grimolizzi nupieštas Čiurlionio didelis išpudingas paveikslas parodai suteikė orumo.

Parodos metu buvo grojama Čiurlionio kompozicijos iš plokštelių, gautų iš Lietuvos.

Išėivių Dienos minėjimas

Apžiūrėjus parodą, susipažinusi su prieš 100 metų gimusio genijaus kūryba, publika susirinko į didžiąją, dr. Jono Basanavičiaus vardo aktų salę, kur pirmiausia buvo pagerbti Darius ir Girėnas, 1933 m. nugalėję audringą Atlantą ir išgrasinę Lietuvą visame pasaulyje.

Scenoje buvo Dariaus-Girėno paveikslai, papuošti laurų vainiku ir lietuviškais audiniais. Šalia stovėjo garbės sargyba: G. Daratėnas ir G. Norušis-Klement. Prelegentas inž. Vytautas Gogelis apibūdino Dariaus-Girėno žygį, teisingai pabrėždamas: jei nebūtų tokių vyrų, kaip Darius ir Girėnas, gal šiandien nebūtų žmogus pasiekęs Mėnulio.

Kalbėdamas apie Išėivių Dieną, inž. V. Gogelis labai taikliai apibūdino išėivio likimą, teisingai pastebėdamas, kad ne visi medžiai persodinti prigryja. Vieni auga, kiti tik vegetuoja, o dar kiti visai nudžiūsta. Sakoma, kad pirmosios kartos išėivijoj laukia mirtis, antrosios vargas, o trečiosios išikūrimo džiaugsmas. Daug mūsų išėivių kenčia nostalgiją, pasiilgę savo krašto, žmonių.

Vieni laikosi savo tautiečių sukurtų organizacijų, kiti, aplinkybių verčiami, ar tai dėl menko tautinio susipratimo, paikumo susilieja su kitataučiais ir žūsta savo tautai. Daugelis be laiko žuvo po gyvenimo ratais. Likusieji turi stengtis neištautėti.

Programos vedėjai: ALC sekr. Susana Tamašiūnaitė ir Ricardo Rudis pristatė jauną dainininkę Ana Mosejko, kuri, Nelidai Zavickaitėi pianu palydint, padainavo: komp. St. Džiugo Tėviškėlė ir Kiškiai neša dovanų.

Paskaita apie M. K. Čiurlionį

Vladė Malėlaitė-Survilienė skaitė išsamią paskaitą apie Čiurlionį.

Skaidrėmis pailiustruodama ir aiškindama paveikslus, ji plačiai nušvietė Čiurlionio gyvenimą ir jo įnašą į Lietuvos kultūrą. Jautriai nupasakodama apie to nepaprasto žmogaus tragizmą, nevienam išspaudė ašarą. Daugelis iš susirinkusiųjų apie dailininką mažai arba nieko nežinojo, tad dideliu susidomėjimu sekė paskaitą. Prelegentė susilaukė daug sveikinimų.

Skaidres tvarkė stud. H. Survila. Scenoje ant molberto buvo didelis J. Delbene nupieštas MKC paveikslas, papuoštas laurų vainiku ir lietuviška juosta. Nelida Zavickaitė pianinu paskambino porą Čiurlionio kurinių.

Programai pasibaigus, ALC pirm. J. Mičiūdas padėkojo visiems, kurie pasidarbavo parodos surengime, atlikime. Taipgi pasveikino visas Onas vardinių progą.

Argentinos Lietuvių Centras šiemet mini savo 50-ies metų gyvavimo sukaktį. Jis yra persiorganizuotas iš draugijos Lietuva, kuri buvo įkurta 1926 m. Pradžioje rūpinosi savišalpa, bet ilgainiui veikimas nukrypo į kultūrinę-socialinę veiklą. Minėjimas ruošiamas spalio mėn.

Dr. Bruna Rūkšėnaitė, beveik pusmetį praleidusi Europoje, sugrįžo į Argentiną. Ji ten lankė įvairių kraštų mokslų centrus, gilindama savo žinias. Ji dirba Intos laboratorijose.

Buenos Aires Argentinos Lietuvių Centre: dalis publikos Čiurlionio paveikslų ir liaudies meno parodos atidaryme. Viduryje — Centro pirm. Julius Mičiūdas laiko kankles, gautas iš JAV. Ant stalo — Onos Ožinskienės pasiūtos liet. lėlės.
Pr. Ožinskio nuotrauka

Vienybė, 1976 m. spalio 1 d.

LIETUVIAI CHICAGOJE

LIETUVOS DAINININKAI IR MUZIKAI CHICAGOJE

Lietuvos dainininkai: Gražina Apanavičiūtė, Vincentas Kuprys, Edmuntas Kuodis, Jonas Girijotas, birbynininkas Jonas Bakauskas, kanklininkė Elena Poškutė koncertuos ir grupė Lietuvos veikėjų-rašytojų bei visuomenininkų dalyvaus chicagiečių ruošiamame koncerte šeštadienį, spalio-October 23 d. 7 v. v. Midland viešbutyje Adams salėje, miesto centre, 172 W. Adams St., Chicagoje. Tai bus vienintelis Lietuvos dainininkų bei muzikų idomus koncertas Chicagoje.

Po koncerto bus susipažinimo vakariėnė. Kviečiami visi dalyvauti.

Chicagos šauliai spalio 24 d. savo namuose ruošia vaidinimą. Bus suvaidintas Juozo Nemunėlio parašytas veikalas — trijų veiksmų drama "Sibiro vergai". Jis specialiai sukurtas 35 metų sukakčiai nuo pirmųjų trėmimų į Sibirą paminėti. Veikalą režisuoja P. Olšauskienė.

Amerikos lietuvių biblioteka, naujoji liet. knygų leidykla Chicagoje jau yra inkorporuota Illinojaus valstijos draugijų rejestre, Springfielde. Direktorių tarybą sudaro: dr. J. Puzinas, pirm., P. Aleksa, K. Girnius, Alg. Kezys ir V. Lukas. Naujon valdybon išrinkti: kun. A. Kezys, prezidentas, Saulius Girnius, sekr. ir Kęstutis Girnius, išd. Leidykla veikia Jaunimo centro patalpose.

Komp. D. Lapinsko "Vargdienų" premjera su sol. D. Kučėniene bus statoma spalio 16 d. 7 val. vakare Jaunimo centre. Dalį programos atliks R. Čyvaitės vadovaujamas Clevelando studentų choras "Nerija". Po to bus vaisės ir šokiai, kuriems gros Slibino orkestras iš Rochesterio. Premjera įvyksta Ateities žurnalo 65 m. sukakties minėjimo proga.

Akademikų skautų, -čių metinė šventė, minint organizacijos įsikūrimo 52 m. sukaktį, šiemet bus švenčiama spalio 15-17 d. Jaunimo centre. Bus narių ir jų artimųjų sueigos, spalvų įteikimas, iškilmingas posėdis, pamaldos ir mirusiųjų sąjūdžio narių kapų lankymas.

KUODIS IR GIRIJOTAS CHICAGOJE!

Taip pat operos solistai — Apanavičiūtė ir Kuprys. Birbynių ir kanklių koncertas 1976 m. šešt., spalio-Oct. 23, 7 v. v. Midland viešbučio Adams salėje, 172 W. Adams St., miesto centre. Tai vienintelis Lietuvos muzikų koncertas Chicagoje!

Vienybė, 1976 m. spalio 1 d.

KONCERTAVO ŠALČIAI

Chicagos vokiečių pakviesti Chicagos šiaurinėje dalyje rugsėjo 18 d. koncertavo pramoginiu dainu dainininkai Asta ir Andy Šalčiai iš Vakarų Vokietijos. Jie čia pasirodė Chicagos vokiečių sportininkų suruoštame renginyje, kuris sutraukė daugiau 500 publikos, jų tarpe buvo ir apie šimtinė lietuvių. Gaila, jog Šalčiai čia labai mažai turėjo progos pasireikšti: jie sudainavo tik 4 dainas: dvi vokiškai, vieną angliškai ir vieną lietuviškai. Publika juos gana šiltai sutiko ir jie susilaukė daug plojimų.

Chicagos lietuviai Šalčius pažįsta iš koncerto Jaunimo Centre, kurį buvo surengęs Margutis prieš maždaug 4 metus. Tuomet jie čia irgi viešėjo vokiečių pakviesti, bet tuomet P. Petrutis pasistengė juos ir lietuviams parodyti.

Šalčiai iš Chicagos išvyko pakoncertuoti ir į kitus Amerikos miestus. O vėliau dar kartą žadėjo užsukti Chicagon. [eš.]

Naująją Cicero LB valdybą sudaro pirm. A. Venclovas, A. Lauraitis, E. Radvilienė, L. Stakienė, L. Pupelytė, B. Bartkus ir R. Rimkus. Pirmasis jos darbas buvo Tautos šventės minėjimo suruošimas. Minėjimo metu buvo įteiktos premijos moksleiviams ir studentams, dalyvavusiems pavasarį paskelbtajame rašinių konkurse, kurio tema buvo "Lietuvos kankiniai ir ko jie mus moko". Pirmųjų vietų laimėtojai gavo pinigines dovanas: moksleiviai V. Laniauskas — \$30 ir V. Kuprytė — \$15; studentai gavo po \$15: P. Kisielius, F. Radvilaitė ir R. Venclovas. Moksleiviai Laniauskas ir Kuprytė paskaitė savo premijuotuosius rašinius, šalia kitos plačios minėjimo programos.

Du naujus romanus netrukus išleids Lietuviškos knygos leidykla. Tai Albino Baranausko romano "Rudenys ir pavasariai" antras tomas ir P. Melniko romanas "Debesys ir properšos". Pirmasis A. Baranausko romano buvo išleistas anksčiau ir susilaukė gerų atgarsių. Gi Melniko knyga — tai jo literatūrinis debiutas.

Kunigų vienybės seimas šaukiamas Chicagoje, Bismarck viešbutyje, spalio 6 d. Pradžia 10 val. ryto.

Chicagos skautų vasaros stovyklą prisimenant... Koplųstulpis prie Custer, MI, kur mūsų skautai nuotaikingai vasarojo.

Vytauto Zalatoriaus nuotrauka

LIETUVIO NUOTRAUKOS PUOŠIA KNYGĄ APIE JIMMY CARTER

Jau anksčiau buvo rašyta, kad lietuvis jėzuitas Algimantas Kezys buvęs pakviestas į demokratų prezidentinio kandidato Jimmy Carter tėviškę padaryti nuotraukų apie jį ruošiamai knygai.

Dabar jau skelbiama, kad Word Books leidykla tą liuksusinę knygą išleido. Ji yra didelio formato, turi 192 psl. ir vadinasi "The Search for Jimmy Carter".

Nuotraukos šioje knygoje užima daugiau vietos, negu tekstas. Jos darytos dviejų fotografų — Charles M. Rafshoon ir Algimanto Kezio. Šios knygos viršelyje puslapyje yra ir Kezio nuotrauka, kartu su tuo kitu fotografu bei knygos teksto autorium Tomu Collins.

Septyniolikta Chicagos Tautinių grupių paroda ir mugė Navy Pier halėse bus spalio 30 ir 31 d. Pernai parodoje ir jos meninėse programose dalyvavo 46 tautinės grupės. Kasmėt didėja ir lankytojų skaičius, o pernai jų buvo virš 100,000. Lietuviams atstovavo Amerikos Lietuvių Montessori draugija, skautai ir kitos grupės su tautodailės dirbiniais, tautiniais valgiais ir meniškom programom.

Akvilė Ancha, Phoenix, Arizona, lankė savo pažįstamus Chicagoje taip pat domėjosi kultūrine čikagiečių veikla bei chorais, kuriuose ji anksčiau aktyviai dalyvavo.

Sol. Praurimė Ragienė spalio 31 d. Jaunimo centre rengia savo dainų rečitalį, kurio pelną skiria Lietuvos gen. konsulo dr. P. Daužvardžio vardo fondui. Tai daroma ryšium su dr. Daužvardžio penkerių mirimo metų sukaktimi. Po rečitalio, solistė ketina vykti koncertuoti Brazilijos ir Argentinos lietuviams.

Dr. P. Daužvardžio fondą įsteigė Lietuvių Žurnalistų Sąjungos valdyba, o pinigai iš jo skiriami jauniems spaudos bendradarbiams ugdyti. Bendras chicagiečių minėjimas, skirtas velionii gen. konsului prisiminti, įvyks spalio 24 d. Jaunimo centre. Tikimasi, kad iki to laiko kun. Algimantas Kezys, SJ, spės paruošti filmą iš dr. Daužvardžio gyvenimo.

JAV Kultūros Taryba, po trumpos pertraukos išleido lietuvių Prano Naujokaičio "Lietuvių literatūros istorijos" III-ji tomą, apimantį 1928-1944 metus. Tai jau penktoji lietuvių, literatūros istorijos dalis, apimanti "nepriklausomą Lietuvos su-brendusią rašytojų kartą".

Naujokaitis studijavęs Vytauto D. Universitete literatūrą, dėstęs lietuvių k. ir literatūrą Lietuvos bei tremties vidurinėse mokyklose, pats kūręs dailiosios literatūros, poezijos kūrinius ir rašęs nemažą literatūrinių studijų, kritikos bei recenzijos straipsnių. Jo istorija yra neeilinis veikalas.

Tiražas 1,000 egz. Kaina \$10. Spaudė VI. Vijeikio spaustuvė Chicagoje 1976 m. 542 psl.

„... šaliai šiais metais pakaks duonos”.
L. Brežnevas

GASTROLĖS

Jau senokai Lietuvos vardą Europoje garsina palyginti jauna muzikantų grupė, susibūrusi į Vilniaus kvarteta. Vasaros pabaigoje šie virtuozai buvo nukeliavę net į Afriką, kur Kenijos sostinėje Nairobyje vietiniams gyventojams tarp kitų pristatė ir lietuvių kompozitoriaus J. Juzeliūno kūrinį.

Pirmuoju smuiku kvartete groja kompozitoriaus S. Vainiūno duktė Audronė, kuri, beje, mokėsi pas garsųjį D. Oistrachą. Antruoju smuiku groja P. Kunca, altu — D. Katkus ir violončele — A. Vasičiauskas.

Prieš pat savo viešnagę Afrikoje kvartetas dalyvavo Bregenzo muzikos festivalyje Austrijoje, prie Bodeno ežero.

Kiti du tarptautinio garso kamerinės muzikos vienetai yra Lietuvos kvartetas ir S. Sondeckio vadovaujamas Filharmonijos kamerinis orkestras.

Klasinė kamerinė muzika skiriasi nuo orkestrinės ar chorinės tuo, kad atlikėjų skaičius mažesnis.

Tuo tarpu medicinos srityje Prancūzijoje reiškiasi dr. L. Griciūtė iš Lietuvos, rašytojo A. Griciaus duktė ir kino operatoriaus J. Griciaus sesuo. Ji prancūziškai išmoko dar vaikystėje, gilino studijas Paryžiaus Radžio institute 1970 m. Dabar ši 50 m. amžiaus gydytoja laikinai vadovauja Pasaulinės sveikatos organizacijos vėžio tyrimo centro aplinkos kancerogenų skyriuje Lyone.

Kancerogenai yra vėžį sukeliančios medžiagos.

Jos nuomone, 80% susirgimų vėžiu yra dėl aplinkos įtakos. Yra kaminkrėčių, audėjų, rentgenologų vėžys.

Lankytojai

Vasara ne tik turizmo metas. Rugpjūčio antroje pusėje Lietuvoje, be turistų, lankėsi bent dešimt įvairių delegacijų iš užsienio, tarp kurių buvo ir vienas iš dr. Griciūtės viršininkų, Pasaulinės sveikatos apsaugos organizacijos generalinio direktoriaus pavaduotojas T. Lambo.

Lambo lankėsi Druskininkuose ir Kaune, susipažino su gyventojų medicinine profilaktika ir pasigėrėjo širdies ir kraujagyslių ligų mokslinio tyrimo centru darbu Kaune. Jo kelionės tikslas buvo paruošti dirvą tarptautinei konferencijai Tarybų S-goje medicininio gyventojų aptarnavimo klausimu.

PSAO buvo įkurta Genevoje 1948 m. Joje dalyvauja 151 valstybė. Organizacijos tikslas — derinti pasaulio medikų pastangas, teikti pagalbą besivystančioms šalims, kovoti su epidemijomis.

Na, o kai Kenijoje grojo Vilniaus kvartetas, Vilniuje šoko Tanzanijos nacionalinis šokių ansamblis, demonstruodamas šios Afrikos šalies šokius Blezdinglės mėgėjams.

Net ir japonai šiais laikais nebe retenybė Vilniuje ir Kaune. Ju

FILHARMONIJS RŪMAI VILNIUJE

Socialistų partijos delegacija, vadovaujama S. Vados, aplankė dirbtinio pluošto gamyklą, Kauno klinikas, S. Nėries kolūki, kalbėjosi su aukščiausiais pareigūnais.

Žinoma, daugiausia lankytojų atvyksta iš kitų komunistinių valstybių arba kompartijos atstovų iš kapitalistinių kraštų. Gana gyvi ryšiai su kaimynine Lenkija. Iš ten buvo atvažiavus Gamtos apsaugos lygos delegacija su valdybos pirmininku V. Janiševskiu ir apvažinėjo Trakus, Žuvintą, Druskininkus. Tai atsakomasis vizitas į panašią Lietuvos Gamtos apsaugos d-jos ekskursiją Varšuvon.

Kiti lenkų veikėjai susipažino su Lietuvos žemės ūkio gamybos ir kultūros klausimais. Tai valdančiosios Jungtinės darbininkų partijos centro komiteto atstovai, vadovaujami S. Krušnevschio. Jie lankėsi Alytaus rajono Saulės kolūkyje, eksperimentiniame namų statybos ir mėsos kombinatuose.

Poilsį su darbu derino kiti lenkų Centro k-to nariai — R. Frelekas ir E. Vasukas. Jie pertraukė savo poilsį Baltijos pajūryje ir aplankė Klaipėdą, Nidą, Ablingos skulptūras, Kauną ir Vilnių. Pastarajame juos priėmė Lietuvos KP ck pirmasis sekretorius P. Griškevičius ir ck užsienio ryšių skyriaus vedėjas F. Strumilas.

Nuo lenkų neatsiliko vengrai, vokiečiai ir bulgarai.

Vengrai

Vengrijos miestas Debrecenas ir Klaipėda yra „susigiminiavę”, t. y. susitarę palaikyti glaudžius kultūrinius ryšius. Visą rugpjūčio 22-osios savaitę po Lietuvą važinėjo didelė Haidu Biharo srities, kurioje yra Debrecenas, delegacija su vadovu D. Šikula. Jiems, be Klaipėdos ir Vilniaus, buvo parodytas Mičiurino medelynas Jurbarko rajone ir Palanga.

Palangos populiarumą tarp „bro-

liškųjų partijų” liudija ir Rytų Vokietijos Vieningosios socialistų partijos politbiuro nario G. Griunebergo su šeima viešnagė. Priedo jis dar lankė Vilniaus paukštyną, naujuosius kvartalus, Mosėdžio miestelį, Luknės kolūki bei Alytaus namų statybos kombinatą. Luknės kolūkis yra panašiai susigiminiavęs su vienu Erfurto apygardos ūkiu, kaip Debrecenas su Klaipėda.

Bulgarų Vidaus reikalų ministerijos delegaciją į Lietuvą atvedė noras išmokti efektyviau kovoti su gaisrais. Bulgarus priėmė vidaus reikalų ministras J. Mikalauskas, o atlydėjo Sąjunginės Vidaus reikalų m-jos Vyriausiosios priešgaisrinės apsaugos v-bos viršininkas F. Obuchovas. Jie lankėsi Vilniuje, Kaune ir Elektrėnuose.

Pabaltiečiai

Liškimo broliai latviai ir estai buvo atvažiavę į Pabaltijo kelininkų mokslinę techninę konferenciją Vilniuje. Automobilių transporto ir plentų ministrai bei kiti ekspertai svarstė, kaip išplėsti krovinių pervežimą perpus 1976-80 m., t. y. per 10-tą penkmetį.

Šiuo metu tiesiamos dvi naujos autostrados Lietuvoje: Kauno-Klaipėdos ir Vilniaus-Šiaulių-Rygos. Per šį penkmetį taip pat numatoma padengti kieta danga 4000 km naujų kelių.

Vakarų Europa turi savo Bendrąją rinką, o Rytų — Ekonominę savitarpio pagalbos tarybą (ESPT). Pastarosios siuvimo gaminių kontrolės specialistai buvo susirinkę Vilniuje rugpjūčio pabaigoje aptarti importuojamų prekių kokybę ir jų standartizaciją.

Italų raudonieji jau anksčiau buvo dažni svečiai. Dabar, jiems laimėjus naujų pozicijų per vėliausiuosius rinkimus, jų vizitai dar labiau padažnėjo. Matosi, iš kur jie stiprybę semiasi.

Rugpjūčio viduryje Lietuvoje vie-

šėjo Italijos kp sekcijų ir zonų organizacijų sekretorių delegacija, vadovaujama B. Bertinio. Svečiai pasigyrė apie „nuolat augančias kairiųjų jėgų šalininkų gretas” ir susipažino su Vilniumi, Kaunu, Trakais, Rytų aušros kolūkiu bei Nemenčinės pionierių stovykla.

Rumunai tuo pat metu į Lietuvą buvo atvežę savo filmus Pasakyk man savo vardą, Naujokų ruduo, Reisas, Akmeninės vestuvės, Už tilto, Jaunystės eliksyras ir Miestas. Ta proga Gedimino mieste lankėsi aktorės M. Pogonat ir A. Seles, o taipogi režisierius L. Bratu.

Tai va, kiek svečių apie kurias laikraščiai rašo, o kur dar tūkstančiai vasarotojų, kur užsienio turistai, kur nekviesti rusai... Svetin-gas tai kraštas Lietuva!

Vilniaus aerouosto svečių patogumui dabar tarp centrinės oro susisiekimo agentūros Ukmergės g-vėje ir aerouosto kursuoja autobusukai. Jie turistui gali sutaupyti ne vieną rublį ar dolerį, nes bilietas tekainuoja tik 20 kp.

Panašų susisiekimą turi beveik visi Amerikos miestai taip vadinamais limuziniais.

Spektakliai

Rugpjūčio 27-tą Vilniaus opera pradėjo trečiąją savo sezoną naujuosiuose rūmuose su Verdžio Traviata. Su pasisekimu Violetos rolę atliko mažai žinoma solistė R. Tumuliauskaitė. V. Noreika dainavo Alfredą ir A. Daunoras Žermoną.

Rugsėjo pabaigai ruošiamą Pučnio Madam Bateriafly premjera, o vėliau naujas J. Štrauso baleto Žydrasis Dunojus pastatymas, Prokofjevo Romeo ir Jiuljeta ir Pučnio Toska. Lietuvoje opera populiaru. Be reguliarių, rengiami specialūs šeštadienio vaidinimai žemdirbiams, moksleiviams ir studentams.

Šalia operos, numatoma visa eilė užsienio ir vietinių atlikėjų koncertų. Druskininkuose, Kaune ir Vilniuje neseniai koncertavo jugoslavų „Ambasadoriai”. Tai lengvos estradinės muzikos atlikėjai. Argentiniečiai buvo atsuntę net tris grupes — „Argentinijos melodijos ir ritmai”, šokių ansamblį „Buenos Aires” ir instrumentinį ansamblį „Malamba”. Jie savo temperamentiška muzika žavėjo vilniečius ir kauniečius.

Rugsėjo pradžioje Vilniaus Sporto rūmuose masinį estradinį koncertą surengė lenkų ansamblis „Ava”.

Ir lietuvių muzikos meistrai neat-silieka. Profesionališkas filharmonijos ansamblis „Estradinės melodijos”, vadovaujamas J. Tiškaus, koncertavo Kauno Sporto halėje rugsėjo viduryje, o jau minėto muziko S. Sondeckio vadovaujamas kitas vienetas, Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos styginių orkestras, ruošiasi dalyvauti tarptautiniame jaunimo orkestrų konkurse.

Moksliniam darbui išvyko į Italiją akademikas, Lietuvos Mokslų akademijos Puslaidininkų fizikos instituto direktorius J. Požėla.

Vienybė, 1976 m. spalio 1 d.

PARODOS BE LAUKIANT

Teodoras Slapšys

Apreiškimo parapijos mokyklos patalpose Brooklyne Ankstyvosios Lietuvių Ateivijos parodos parengimas eina prie pabaigos.

Ekspozitai suvežti ir pradėti skirstyti į grupes. Jų yra virš 3000, neįskaitant knygų, o New Yorko organizacijos ir pavieniai asmenys, pasižadėję reprezentuoti vietinę veiklą, tik dalį tepristatė, nors laiko beliko nedaug. Paroda yra gausi ir, be didžiosios parodų salės, užims dar tris buvusios mokyklos klases.

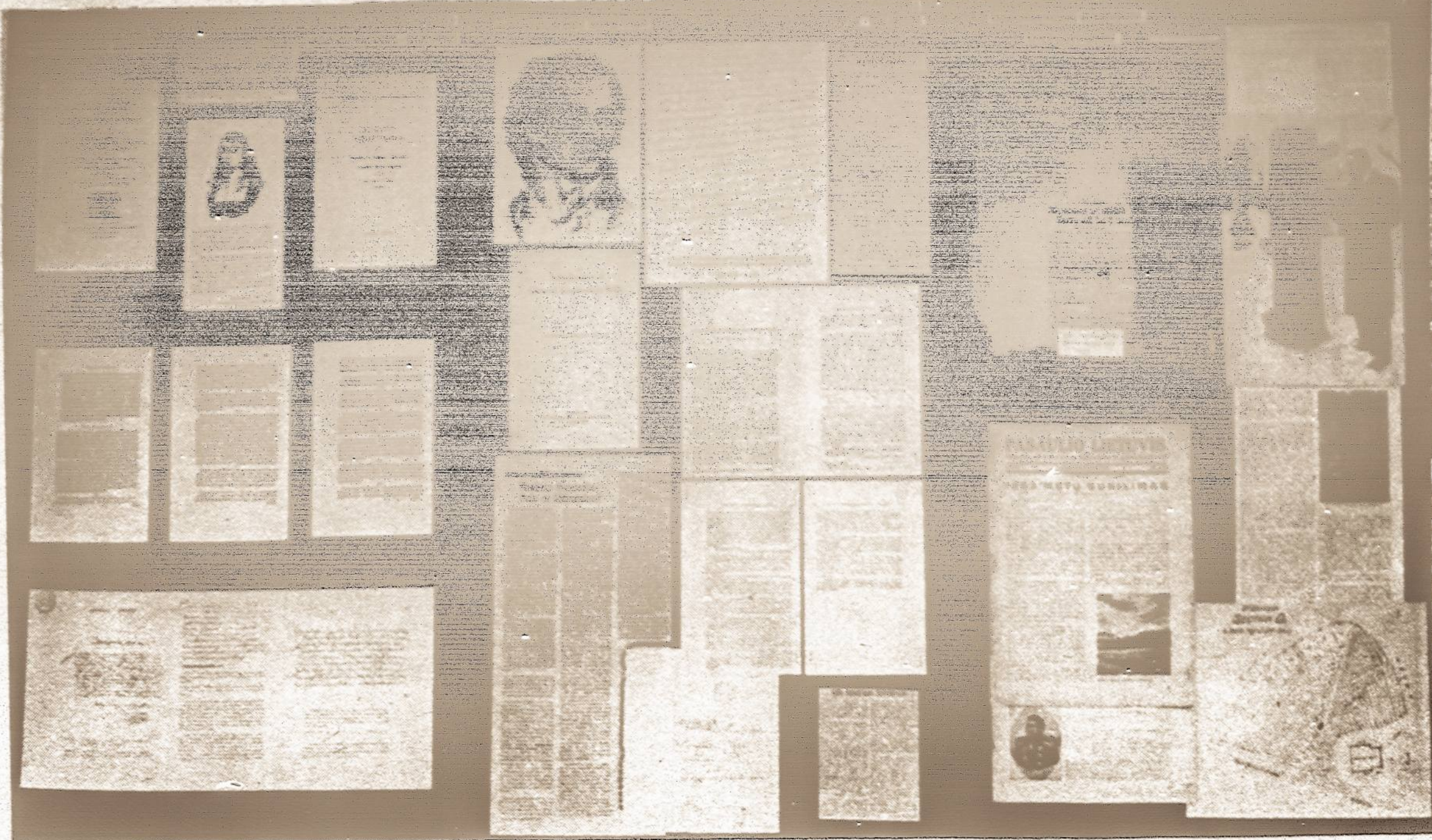
Dr. Jonas Lenktaitis su eile talkininkų kasdien praleidžia eilę valandų salėje, planuodamas kad paroda lankytojams būtų įspūdingesnė ir patrauklesnė. Užsakyta medžiaga, lentos, plastika, kartonas bus greit pristatytas. Po spalio 3 d. visos patalpos pereina parodos rengėjų žinion. Tada bus statomi stovai, dirbdinami specialūs stalai, dekoruojama salė — žodžiu, pradedės parodos apipavidalinimo darbas.

Paroda susidomėjimas yra didelis. Visa eilė organizacijų ir atskiri asmenys teiraujami ir siūlosi talkininkauti.

Paroda bus atidaryta spalio 24 d., sekmadienį, o uždaryta sekančiame sekmadienį, spalio 31 d. Abiem atvejais koncelebracinės pamaldos bus laikomos už senuosius lietuvius veikėjus.

Parodą atidarys Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke Anicetas Simutis. Dr. Antanas Kučas, knygos "Lithuanians in America" autorius, apžvelgs senosios lietuvių ateivijos reikšmę ir įtaką lietuvių kultūrai. Vėliau seks parodos apžiūrėjimas su paaiškinimais. Su paroda susipažinus, žemojoje salėje bus kavutė su užkandžiais, kuriais jau rūpinasi eilė talkininkų.

Šioji paroda įvyko Chicagoje balandžio mėnesį ir praėjo ten dideliu pasisekimu, nors atėjusieji į parodą atidarymą neturėjo nei mažiausio supratimo, ką jie toje parodoje

Pirmieji lietuviai Amerikoje: dr. Aleksandras Carolius Curtius-Kursius ir gen. Tadas Kosciuszka. Dešinėje — pirmųjų lietuvių spauda 1863 m. sukikimo metu.

Viduryje matyti sukilelių atpažinimo ženklas — diržo sagtis su lenkų ereliu ir lietuvišku vyčiu ankstyvosios Lietuvių Ateivijos parodoje.

pamatys. Ten ji buvo globojama dienraščio Draugo vadovybės. Vienas šio dienraščio redaktorių yra Bronius Kviklys, talentingai rašantis vedamuosius lietuvių temomis ir veikalo "Mūsų Lietuva" autorius. Tame keturių tomų veikalė jis aprašo kiekvieną Lietuvos miestą, miestelį, bažnytkaimį ir iš ten kilusius asmenis, bet kada turėjusius reikšmės Lietuvai.

Būdamas įvairių lietuviškųjų kultūrinių vertybių rinkėju, tik atvykęs į Ameriką, jau prieš dvidešimt metų, jis susidomėjo senosios lietuvių ateivijos veiklos palikimu. Jam talkininkavo eilė artimų draugų ir bičiulių, kuriems taip pat rūpėjo, kad, laikui bėgant, senosios lietuvių ateivijos veiklos duomenys neišnyktų, nepalikę pėdsako. Todėl 80% visų vertingųjų parodos ekspozitų yra Broniaus Kviklio nuosavybė. Nežiūrint jo kuklaus aukštaitiškojo būdo, jis sutiko atvykti ir dalyvauti parodos atidaryme.

Parodos kilnojimo po lietuviškąsias kolonijas iniciatorium yra jo

jaunų dienų draugas dr. Jonas Lenktaitis, kuris ne tik buvo aktyviu talkininku, renkant ekspozitatus, bet ir prikaltė pernai savo sėslų draugą Bronių praleisti atostogas, kartu važinėjant, lankant senąsias lietuvių ateivių kolonijas Pensylvanijoje ir kitose rytų Atlanto pakraščio vietovėse. Ten jie, kaip voverės, išlandė zakristijas, bažnyčių klebonijų palėpes, "viškas" ir kitus užkampius, beieškodami jau užmirštų, senai nereikalingų pirmųjų lietuvių ateivių pėdsakų. Suradę, kaip maži berniukai džiaugėsi savo "laimikiu".

Parodos pasisekimu ir idėjos puoselėjimu iš karto susidomėjo Apreiškimo par. klebonas kun. Pranas Raugalas, pats čia gimęs ir išsimokslinęs, puikiai kalbąs lietuviškai, lietuviškųjų parengimų pritarėjas. Iš jo entuziazmo naujieji ateiviai gali tik pasimokyti.

Parodos globėjai: kun. Pranas Raugalas; kun. Juozas Dambrauskas, MIC, Marijonų provincijolas; prelatas Juozas Karalius, Shenandoah, Pa.; dienraščio Draugas administratorius, kun. Petras Činikas, MIC, ypač daug prisidėjęs, kad šioji paroda Chicago burmistro būtų specialiai atžymėta. Jie visi pasižadėjo atvykti į parodos atidarymą.

Prof. Antano Salio, 1972 m. mirusio kalbininko "Raštus", kuriuos Chicagoje redaguoja prof. dr. Petras Jonikas, Romoje išleis Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija. Viso bus keturi tomai. Pirmasis tomas yra skirtas bendrinei lietuvių kalbai, antrasis — tikriniam vardams su norminėmis Lietuvos vietovardžių formomis, trečiasis — straipsniams įvairiais kalbiniais klausimais, ketvirtasis — lietuvių kalbos tarmėms. Kiekvienas tomas turės maždaug po 600 puslapių, kainuos po \$20. Pirmasis tomas jau baigiamas spausdinti. Jo kaina tiems, kurie jį užsisakys iki š. m. lapkričio 1 d., tik \$10. Užsakymus siųsti L. K. Mokslo Akademijai, Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italy. Užsakyme prašoma pažymėti, ar prenumeruojamas tik pirmasis tomas, ar visi "Raštų" tomai.

KNYGOS RECENZIJOS TIESA SVETIMIEMS

Šiuo metu Izraelyje gyvenęs tarybinis rašytojas Efraim Sevela parašė, o Amerikoje Doubleday išleido, trumpą romaną, jaudinančiai pavaizduodamas šiandieninį gyvenimą Tarybų Sąjungoje.

Gyvu, lanksčiu žodžiu jis pasakoja šios dienos tarybinio lietuvių poeto gyvenimą, poeto kuris žinomas ne tik Tarybų Sąjungoje, bet ir šiapus geležinės uždangos. Naudodamasis sugrįžimu praeitim, savim diskurtavimu rekolekciniais momentais, jausdamas istorinius momentus, rašytojas veda romano herojų kelionę iš Maskvos į Vilnių.

Dideliu sugebėjimu informuojama apie kasdienį eilinio sovietinio gyventojų kovą su įvairiais visuomeninių įstaigų, ir kitokiais trūkumais šioj kietai valdomoj biurokratinėj sistemoj. Paprasto žmogelio apsigyvimas ir beviltiškumas pastatymas prieš viešai savo jėgą ir įtaką demonstruojančius "didžiuosius", ypatingai jei jie uniformoje įsakinėja nei kiek nesiryždami padėti.

Neatsižvelgiant, kad rašytojas aiškiai išsiduoda nemėgstant esamojo režimo ir gyvenimo būdo gyventojams primesto jėga, rašytojas stebina simpatija lietuvių tėvynei, pasiilgimu jos gamtovaizdžio ir jos žmonių. Nors žydas, rašytojas nieko nesmerkia dėl buvusių žiaurumų prieš jo tautą, išskyrus, labai jau kraštutinius dešiniuosius ar kairiuosius.

Pasakojimas yra besikaitaliojantis paskanintas aistringais ir erotiškais vaizdais, žiaurumu ar švelnumu. Išties, tačiau, pagrindinė tema lieka draskantis vidinis išgyvenimas tarybinio poeto-žmogaus apdovanoto talentu, garbe, gražia išvaizda ir pozicija, žmogaus, kuriam taip pasisekė toj visuomenėj, bet kurį tebekankina sąžinė ir nuoširdus ne-politinis žmoniškumas.

Romanas yra pamokanti, pramoginė, bet kartu, problematinė knyga, lengvai skaitoma, pilna siurprizų, sugebanti skaitytoją priištiti nuo pirmo iki paskutinio žodžio.

Cerberus

SHENANDOAH, PA. Iš lietuvių savitarpio nesutarimų. "Ginklai," kuriais tarp savęs kariuodavo klebono šalininkai su komitetininkais.

Vienybė, 1976 m. spalio 1 d.

THE WASHINGTON STAR:

FUGITIVE HIJACKERS PUT UNITED STATES ON SPOT WITH SOVIET UNION

By HENRY S. BRADSHER

The U. S. government, whose policy of no concessions to hijackers was stretched in the recent Croatian case, is now faced with a decision on granting political asylum to two Soviet hijackers.

The father and son from Soviet Lithuania hijacked an Aeroflot airliner to Turkey in 1970, killing a stewardess and wounding a pilot and navigator in the process. Traveling on Turkish papers, they entered the United States illegally a month ago.

Immigration and Naturalization Service officials are now considering their requests for asylum. If they are rejected at the preliminary level of district directors, the immigration service will delay deportation proceedings until it gets advice from the State Department — which three months ago rejected their pleas for political asylum at the U. S. Embassy in Turkey.

The situation has a number of complications that make any decision difficult.

Pranas Brazinskas, 52, and his son Algirdas, 21, are regarded by the Lithuanian-American community, which is now helping them, as anti-Communist heroes. But the Soviet Union, which would like to obtain custody of them, considers them to be murderers.

The son, who was a minor at the time of the hijacking, was married recently to an American citizen of Lithuanian descent with whom he had corresponded to the last three years. The marriage could make him eligible to stay in this country if he is not considered legally responsible for the hijacking and killing because of his youth, but the father has neither of these factors working on his behalf.

When they forced the plane from Soviet Georgia to nearby Turkey, the Brazinskas were a subject of contention between Moscow and Ankara, the Turkish capital. Turkey rejected Soviet demands to repatriate them, but it put them on trial and convicted them of manslaughter. Given amnesty in 1974, they lived in a Turkish camp for displaced persons, reportedly in fear of Soviet kidnaping.

Last June they appeared at the American Embassy in Ankara requesting political asylum. After considerable debate in the State Department and three days of emotional scenes in the embassy, their plea was rejected because senior officials in Washington feared acceptance might indicate a softening of the U. S. antihijacking stand.

Before the rejection, U. S. Ambassador William B. Macomber Jr. obtained assurances from Turkey that the two would not be turned over to the Soviet Union.

Turkey instead gave them international identification papers, in lieu of passports, and they went to Venezuela on 30-day tourist visas. As these ran out, they flew to Canada. Changing planes in New York on Aug. 24, they were given permission for transit within eight hours — but they left Kennedy Airport and disappeared.

Nine days later Algirdas was married in Worcester, Mass. He was arrested there Sept. 14 by immigration officials. The next day his father turned himself in to the immigration office in New York. Both asked asylum.

They are now out on bond of \$5,000 each provided by Dr. J. K. Valiunas of New Rochelle, N. Y., a leader of the Lithuanian-American community.

Stanley A. Stoncius, [right], elected to the post of Nashua Senior High principal by the Board of Education. Offering congratulations is Principal Thomas Stylianos, who will retire in January.

Stanley A. Stoncius Appointed Principal of Nashua Senior High School

The Board of Education unanimously approved Stanley A. Stoncius as the new principal of Nashua Senior High School in executive session.

Stoncius, 41, who has been associate principal at the high school since 1973, will succeed Thomas Stylianos, 64, when Stylianos retires in January.

Stoncius will be paid an annual salary of \$23,600.

Stoncius said, "I'm extremely grateful and overwhelmed by the confidence expressed in me by the principal, superintendent and school board. I hope to give my very best to the young people of Nashua".

Asked about the transition from associate principal, Stoncius said Stylianos gave him added assignments during his tenure to help familiarize him with the principal's job.

Stylianos is an ardent backer of Stoncius, saying the new principal is highly respected by students, faculty and community.

Stoncius has served 18 years in the system and has held positions as English Department chairman, assistant principal and associate high school principal.

The new principal is an Air Force veteran who has a Masters in Education in Public School Administration from Rivier College and a B. A. from St. Anselm's College, where he graduated magna cum laude.

Included among his honors are the 1970 Outstanding Young Man-of-the-Year award by the Junior Chamber of Commerce, the same award in 1969 by the Jaycees and the Outstanding Young Educator Award in 1968.

Stoncius also won the 1967 Leadership Award from the Nashua Teachers Association.

Superintendent of Schools Berard Masse commented on Stoncius' election by saying the new principal possesses all the needed attributes "to serve effectively in this important and sensitive position".

Elena Jurgela Sang in Kansas City

Several hours after the opening session of the 1976 Republican Convention, the National Republican Heritage Groups Council held its Century Club Reception at the fashionable Woodside Racquet Club in Kansas City. Delegates, dignitaries, and heritage leaders from across the country sought relief from the mounting tension, sampled the extraordinary buffet and delighted in the charming music. Surprise guests were Susan and Jack Ford, who caused quite a stir by bringing along famous singer and TV star Tony Orlando. At the height of the festivities, it was estimated that 300 people were in attendance.

Guests were greeted by Chairman Derwinski, Anna Chennault, Co-Chairwoman, Taras Szmagala, Co-Chairman, and Carl Privitera, Chairman of the Host Committee. Steve Skubik, Master of Ceremonies for the occasion, presented the NRHG Council's Quadrennial Meritorious Service Award for George Mar-

dikian, famous restaurateur, author, and patriot. Mr. Mardikian, reluctant to leave the bedside of his ailing wife, was not present, but Jay Margosian is planning a Century Club Reception in San Francisco in honor of this loyal and productive supporter of the Heritage Groups Council where Mr. Mardikian will personally receive this special recognition.

Musical entertainment was provided throughout the afternoon by Tony Carachi and his Italian Combo with the Dueto Acapulco adding the Mexican touch. A new addition to the NRHG Council staff, Elena Jurgela, a lovely lyric soprano costumed in her native Lithuanian dress, enchanted the audience with a Lithuanian folksong followed by Sigmund Romberg's "Sweethearts". When Lionel Hampton and his orchestra began their enticing jazz music, guests could not resist the pied piper and took to the dance floor.

Elena Jurgela, Her father, Kostas Jurgela, is a prominent historian and was Chief of Voice of America Lithuanian broadcasts.

A READER REMINISCES

I remember when —

You could go to Vienybe and buy a ticket to Lithuania. Sail on the cleanest and safest boat and enjoy the trip.

You could go to Alliance Hall in Brooklyn any day, meet friends and spend many happy hours there.

You would go to a picnic and there would be a contest of some kind with various prizes. The tables were overcrowded and the band played continuously. The men got drunk and the wife and kids got sick from overeating skilandj and dešrų and kumpiu.

The annual Vienybe concerts in the fall and winter months were memorable. It always was a gala event. Weather never deterred anyone.

Where has it all gone —
Where have all the people gone?

Vienybe, October 1, 1976

Galina Gobienė šiu metų moteris

Buvusieji Chicagoje įvykusioje Šokių šventėje matė ją, kaip ji energingai atžygiavusi visų šokėjų priešakyje, atsisėdo estradoje ir paskui rūpestingai stebėjo visus šokėjų pajudėjimus. Detroitietis rašytojas ir žurnalistas Vytautas Alantas rašo, kad jų Galina "egzaminus išlaikė".

Tur būt, niekas negali nė abejoti, kad detroitietė Galina Gobienė, kuri buvo tos šventės programos direktorė, "egzaminus išlaikė". Ji, mat,

spaudos žmonėms prieš šventę buvo išsireiškusi, kad ji netrukus "laikysianti egzaminus", tai iš to ir ta kalba atsirado.

Egzaminus išlaikoma geru ir prastesniu pažymiu, bet šis Galinos egzaminas buvo išlaikytas labai gerai prie esamų sąlygų. Tai tvirtina ir kiti tos šventės bendradarbiai, tai jaučia ir patys šokėjai.

Kas ji — ta Galina Gobienė? Salės šviesa, kuri pagavo ją amfiteatro arenos pradžioje ir atlydėjo iki estrados, apšvietė tik jos veidą ir gražius drabužius, bet nepasakė publikai, kad ji tautiniams šokiams paskyrusi visą savo gyvenimą, o šis pasirodymas buvo jos didžiausias gyvenime.

Tautinius šokius pradėjusi šokti dar būdama trylikos metų gimnazistė, juos tęsė Vilniaus Pedagoginiame institute, G. Veličkos ir Stp. Sodeikos vadovautame ansamblyje, o atvykusi į Ameriką ir apsigyvenusi 1949 m. Detroite, jau pradeda vadovauti ką tik įsisteigusiai tautinių šokių grupei "Šilainė". Su ja atvyko ir į šių metų šokių šventę, prieš tai dalyvavusi visose keturiose šventėse ir New Yorko Pas. parodos programoje.

"Šilainė" per savo gyvavimo laikotarpį, perleidusi daug šokėjų ir visada išlikusi jauna, turėjo daug gražių valandų, kai jos atliekamais šokiais gėrėjosi savieji ir svetimtaučiai.

"Šilainė" džiaugėsi Michigano gu-

Jiedvi pranešinėjo programos punktus Šokių šventėje Chicagoje — iš k. į d.: Jolita Kriaučėkūnaitė ir Julija Cijūnelienė. S. Narkėliūnaitės nuotr.

bernatoriai G. Mennen Williams, George Romney ir William G. Milliken, automobilių karalius Henry Ford II, garsusis JAV generolas George Marshall, Nobelio premijos laureatas dr. Ralph Bunch, Michigano universiteto studentija tradicinių mugių metu ir daugiatūkstan-

tinės minios žmonių Detroito ir Windsoro miestų festivaliuose ir daug kur kitur.

"Šilainė" tikrovėje yra priklausiusi visa jos šeima. Šiuo metu grupėje šoka jos sūnus Linas, pakeistęs savo tėvą Praną, kuris buvo Galinos šokių partneris Veličkos ir Sodeikos ansamblyje ir kuris, dar atvykęs į Ameriką, šoko Galinos vadovaujamoje "Šilainėje".

Galina augo ir gimnaziją baigė Panevėžyje. Vilniuje baigė Pedagoginį institutą, kur buvo pasirinkusi lietuvių kalbą ir literatūrą ir kūno kultūrą. Institute ji išgijo žinių apie tautinius šokius, tautinius drabužius ir lietuvių papročius.

Motery Vieniybės pirmas poatostoginis draugiškas susirinkimas įvyko rugsėjo 11 d. naujose patalpose. Narės džiaugiasi, kad patalpos yra erdvios ir galima naudotis virtuve. Neseniai Lietuvoje lankiusios narės Rūtenienė ir Eidukevičienė pasidalino išpūdžiais.

Kristina Parėštytė sugrįžo iš Lietuvos, kur ji Vilniaus universitete lankė 6 savaičių lituanistinį kursą. Šį rudenį ji grįžta gilinti savo studijų į Toronto universitetą.

Lynn Jonaitytė išrinkta Naujosios Anglijos iškiliąja lietuvaite Minkų radijo gegužinėje.

Mokytoja Janina Juknevičienė, Kriaučeliūnų Liet. Montessori Vaikų namelių vedėja, spalio 14 d. yra pakviesta skaityti paskaitą Mokytojų paruošimo kursuose Chicagoje apie rašymo ir intarpų naudojimą montessorinėse klasėse. Ji, kaip pavyzdinių Vaikų namelių vedėja, jau kelintą kartą yra kviečiama su paskaitomis ir pranešimais Amerikos Montessori mokytojams paruošti.

SENSIOS LIETUVIŲ ATEIVIJOS AMERIKOJ NUVEIKTŲ DARBŲ APŽVALGINĖ

PARODA

ĮVYKS 1976 SPALIO 24-31 DIENOMIS

APREIŠKIMO PARAPIJOS MOKYKLOS PATALPOSE, BROOKLYNE,

kur bus išstatyta virš 3000 kruopščiai surinktų atitinkamai suskirstytų bei sugrupuotų eksponatų, negalinčių sutilpti didžiojoje parapijos salėj.

Visi kviečiami gausiai dalyvauti atidaryme ir savo atsilankymu pagerbti lietuvių ūkininkų sūnus ir dukteris ateivius, atsidūrusius svetimose sąlygose; daugumoje beraščius, nemokėjusius nei kalbos nei amato.

Jų reikšmingas įnašas lietuviybės išlaikymui per trumpą laiką virto milžiniška jėga ir akstinu, siekiant Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo.

PROGRAMA:

- 11 valandą bus koncelebracinės pamaldos
- Po pamaldų Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis atidarys parodą
- Dr. Antanas Kučas padarys trumpą apžvalgą apie ankstyvąją lietuvių ateiviją
- Parodos apžiūrėjimas, užkandžiai ir kava apatinėj salėj

PARODOS GLOBĖJAI:

Kun. Pranas Raugas, Apreiškimo parapijos klebonas
Kun. Juozas Dambrauskas, MIC, Marljonų provincijolas
Prelatas Juozas Karalius, Shenandoah, Pa.
Kun. Petras Činikas, dienraščio "Draugas" administratorius

LANKYMO VALANDOS:

Sekmadieniais — po pamaldų ligi 6 val. vak.
Darbo dienomis — nuo 4 ligi 7 val. vak.
Šeštadienį — nuo 12 ligi 6 val. vak.

Rengėjai

**Kviečiame visus į
VIENYBĖS 90 METŲ
JUBILIEJINIŲ BANKETĄ**

**Šeštadienį, lapkričio 27
6 valandą vakare**

HOTEL BILTMORE

**55 EAST 43RD STREET, NEW YORK CITY
(PRIE GRAND CENTRAL STOTIES)**

Bilietas asmeniui \$20.00

BUS MENINE PROGRAMA

ŠOKIAMS GROS

JUOZO THOMAS ORKESTRAS

Bilietai iš anksto rezervuojami Vienybėje, telefonuojant 277-7257, arba rašykite šiuo adresu: Vienybė, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

Nuo spalio 5 d. bilietai gaunami pas platintojus.

RUGIAPIUTĖS VAKARAS

Norėdami nuotaikingai užbaigti 35 gyvavimo metus ir duoti progą didžiojo New Yorko lietuviams šią reikšmingą "Lietuvos Atsiminimų" radijo sukaktį tinkamai atšvęsti, prof. Jokubo Stuko vadovaujama "Rūtos" radijo rėmėjų klubo organizacija ruošia "Rugiapiūtės vakarą" lapkričio 13 d., šeštadienį Kultūros Židinio didžiojo salė, Brooklyn, N. Y. Washingtono-Baltimorės liet. studentų vyresniųjų sambūris "Malūnas" pastatys 3 veiksmų muzikinę pjesę "Rugiapiūtės vakaras". Ši

operetinio pobūdžio muzikinė pjesė į sceną išvesta daugiausia jau čia gimusio akademinio jaunimo pastangomis. "Rugiapiūtės vakaras" tiek savo turiniu, tiek muzika ir tautiniais šokiais reprezentuoja lietuviškojo kaimo buitį su jo darbymečio papročiais, dainomis ir tradicijomis.

Po programos bus šokiai, grojant Baltimorės liet. jaunimo orkestrui. Pradžią 7 v. v. Tikimasi gausaus didžiojo New Yorko-New Jersey-Connecticuto dalyvavimo.

DAIL. SAULIAUS JAŠKAUS PARODA

Jaunosios kartos talentas, jau daug kur dalyvavęs kanadiečių parodose, dail. Saulius Jaškus surengė savo kūrinių parodą torontiečiams "Hart House" galerijoje. Atidarymas įvyko rugsėjo 28 d. Paroda truks iki spalio 15 d.

Dailininkas yra taip pat surengęs keletą individualių parodų. Jo paveikslus yra rodžiusi savo parodose dailininkų draugija "Canadian Society of Painters in Watercolor".

Leidinyje "Strange Glory" (Mc Lellan a. Stewart) yra išspausdintos trys jo reprodukcijos. Dabar rengiama nauja amerikietiška laida, kurioje kanadiečių dailininkų nebus, bet bus įdėtos šešios dail. Jaškaus paveikslų reprodukcijos. Jo paveikslai gaunami ir per "Fine Art Consultants of Canada" agentūrą, kuri veikia visoje Kanadoje.

Šioje dail. Jaškaus parodoje yra įvairios technikos paveikslų — aliejiniai, akriliniai, akvareliniai ir mišrūs. Juose dailininkas išsako savo pasaulį, naudodamasis forma ir spalva.

Saulius Jaškus yra gimęs 1945 m. Vokietijoje, Hanau stovykloje. Mokslus baigė Kanadoje. Meno dalykų mokėsi Ontario meno kolegi-

joje, Toronto universitete ir privačiai pas dail. V. Bričkų bei kitus.

Yra gavęs magistro ir bakalauro laipsnius. Šiuo metu jis jau šešti metai dėsto meną Kipling Collegiate ir randa pakankamai laiko kūrybai. Gerai kalba lietuviškai — šešerius metus mokėsi Maironio mokykloje.

**TAMOŠAIČIŲ
KŪRYBOS PARODA**

Padėkos Dienos savaitgalyje, lapkričio 24-28 dienomis, Detroite, Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre, ruošiamas Kanadoje gyvenančių dailininkų Anastazijos ir Antano Tamošaičių kūrinių paroda. Tomis dienomis Detroite vyks lietuvių Katalikų mokslo akademijos dešimtas suvažiavimas.

Šioje parodoje bus išstatyta aliejinė tapyba, litografija, kilimai ir gobelenai. Tamošaitienė savo tapyboje, kilimuose bei gobelenuose yra sukūrusi religinės temos darbų, kurių tarpe yra karalienės Mortos krikštas, šv. Antanas, šv. Pranciškus, šv. Jonas ir kt., o Tamošaičio drobėse vaizduojami rūpintojėliai, koplytstulpiai, bažnytkaimiai, lietuvių sodybos.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GELIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVISKĄ PATARNAVIMĄ.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO,
VALSTYBĖS IR
FEDERALINĖS VALDŽIOS
MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-1800

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona,
pyragai vedybiniais ir kitokiems
pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuojant butus, įgyjant apdraudas, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiais kitais reikalais, kreipkitės į

JOSEPH ANDRUSIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Vienybė, 1976 m. spalio 1 d.

BRAZINSKAI NORI PASILIKTI AMERIKOJE

[Atkelta iš psl. 1]

nešdama apie Brazinskių atsiradimą JAV, rašė apie susidariusią komplikotą padėtį, į kurią šis Brazinskių žygis pastatė JAV valstybės departamentą. Pabrėžiama, kad JAV pozicijos lėktuvų nuvarytojų klausimu yra paaiškėjusios, nes nedaroma jokių nuolaidų kroatų atveju, ir kad JAV jau syki buvo atsisakiusios Brazinskams suteikti politinio pabėgėlio statusą, kai tie buvo atsiradę JAV ambasadoje Ankaroje.

Sovietų spaudos agentūra Tass savo keliu jau išgarsino žinią, kad Brazinskai slapstosi JAV. Kaltindama, kad 1970 m. Brazinskai nuvarė Tarybų Sąjungos lėktuvą į Turkiją, nužudę palydovę ir sužeidę kitus igulos narius, agentūra primena, kad TSRS vyriausybė šių metų liepos 15 d. pareiškusi nuomonę, jog Brazinskai, turi būti išduoti TSRS, ir jų slėpimas "laikomas nedraugišku Tarybų Sąjungai aktu".

Amerikos lietuviams, kurie ir patys savo darbu ir aukomis yra prisidėję prie Brazinskių išvadavimo, netrukus teks būti dalyviais naujų pastangų, kad Brazinskai galėtų pasilikti Amerikoje.

Nuoširdus patarimas Algiui Brazinskiui

Clevelando Dirvoje rašo nuolatinė bendradarbė Jūratė Statkutė-de Rosales apie tai, kaip jungtinėmis jėgomis lietuviams pavykę Brazinskius iš Turkijos atgabenti į Venezuelą. Jai Caracase tekę ilgiau su tėvu ir sūnum pasikalbėti ir susidaryti apie juos nuomonę.

Ji atskleidžia, kad "pasikalbėjimuose su Brazinskais man buvo šiurpu apsižiūrėti, kiek mažai jie žinojo ir suprato apie jų gelbėjimo veiklą ir jų dabartinę padėtį...". "Pas Brazinskius praraja tarp mūsų tikrovės ir jų galvosenos dar tebėra labai gili...". Ji pateikia vieną konkretų "sukrečiantį pavyzdį". Esą, Brazinskai skundėsi, kad M. Rudienė jų nelankiusi turkų ligoninėje po gražinimo iš JAV ambasados ir sunkiai patikėję jos tvirtinimams, kad Rudienė tuo metu aplankiusi net kelias Europos valstybes, prašinėdama jiems tranzito vizų.

Bet ypač apie Algirdą (sūną) ji susirūpinusiai rašo.

Algirdas, anot autorės, idealistiniai nusiteikęs, gabus, nepaprastai geros nuovokos jaunuolis. Lietuvoje yra baigęs gimnaziją, o šešeri metai kalėjimo Turkijoje jame subrandinę mintį, kad jis kovoja už Lietuvą. Todėl jis dabar, išėjęs iš kalėjimo, galvojęs, kad jo misija esanti laisvinti Lietuvą — toli gražu ne taikiais būdais.

Autorei Algirdas primenęs "raumeningą eržilą, staiga išleistą po ilgo stovėjimo stainėje". Esą, jam šiuo metu reikia skubiai gyventi — ir jis to gyvenimo kitaip negalys suprasti, kaip prasiveržti jėga pro visas sargybas. Tikėdama, kad Algirdas savo guvaus proto dėka greit perpras naują aplinką, ji rašo:

"Jei galėčiau Algirdui duoti iš tolo nuoširdų patarimą, sakyčiau: "Kur bebūtumei — mokykis ir, kai galėsi, susipažink su teise. Tavo "laisvės siekimas" buvo apmokėtas fantastiškai aukšta kaina: buvo paaukota viena gyvybė, atsėdėta šeši pačios jaunystės metai kalėjime, į kovą buvo įveltas išpūdingas skaičius lietuvių ir nelietuvių organizacijų, dirbo, aukojosi daugybė žmonių įvairiuose pasaulio kraštuose, Amerikos lietuvių buvo suaukota ir išleista milžiniškos sumos pinigų. Būtų per daug tragiška, jei po viso to Tu nepajėgtumei su laiku suprasti ką yra ta stebuklingoji vakarų pasaulio laisvė, kaip ji atsirado ir kuomi ji laikosi...".

Savo rašinį baigdama, autorė kreipiasi ir į skaitytoją, iš anksto prašydama būti atlaidžiu ir supratingu, jeigu Brazinskai neatsargumo dėka ir vėl pakliūtų į "naują bėdą".

KUGELIO BALIUS BRAZINSKAMS

Worcester, Mass. — Pranui ir Algirdui Brazinskams spalio 22 d., Maironio parko salėje, rengiamas kugelio balius. Brazinskius norima pristatyti vietos lietuvių visuomenei.

Algirdas Brazinkas, kuris rugsėjo 2 d. vedė Bernadetą Miliauskaitę, šiuo metu gyvena Worcester, Mass.

Sol. V. Verikaitis ir jo vadovaujamas Hamiltono lietuvių choras koncertuos Worcester, Mass., Maironio Parko salėje spalio 30 d.

Vyriausi skautų vadai lankėsi Clevelande įvykusioje skautijos 25 metų šventėje. Jie čia matomi su pirmuoju vyr. sknt. V. Senbergu. Iš k. į d.: ps. J. Šerdienė, ASS pirm. v. s. V. Statkus, vyr. sknt. J. Kerelienė, s. Z. Jaunius, vyr. sknt. S. Miknaitis, v. s. V. Senbergas, fil. L. Jasaitienė, j. v. s. A. Gasnerienė, V. Sadauskas ir fil. Dainauskas. V. Bacevičiaus nuotrauka

SIDABRINIS SKAUTIJOS JUBILIEJUS

Skautijos 25 m. — sidabrinio jubiliejaus šventė Clevelande vyko net dvi dienas. Turėjome gausiai svečių iš arti ir toli. Banketas pavyko. Jo metu apie Clevelando skautiją kalbėjo v. s. N. Kernauskaitė. Puikią programą atliko sol. Daiva Mongirdaitė, palydima pianu prof. B. Smetonienės.

Sekančią dieną turėjome iškilmingas šv. Mišias D. M. N. P. bažnyčioje, kur jas atnašavo kun. ps. G. Kijauskas, S. J., taip pat pasakydamas tai dienai pritaikintą pamokslą. Po pamaldų suėjome į prie bažnyčios salę, kur buvo iškilminga sueiga. Sueigoje buvo šie vadovai — vyr. skn. J. Kerelienė, vyr. skn. S. Miknaitis, LSS.ASS pirm. v. s. fil. V. Statkus v. s. Z. Jaunius, j. v. s. A. Gasnerienė, ASD pirm. L. Jasaitienė, F. I. Dainauskas. Iš Rochesterio, N. Y. atstovas D. Kėšinskas, latvių skautų skn. J. Cers, BSA skyriaus atstovas A. J. Gagan.

Buvo priminta, kad Clevelande skautus įkūrė v. s. V. Kizlaitis, skaites — v. s. S. Radzevičiūtė, jūros skautus — v. s. V. Jokūbaitis. Toliau buvo apdovanojimai, pakėlimai į vyresniškumo laipsnius, pasidžiaugta praeities darbais.

Buvo nuotraukų, vaizduojančių 27 metų veiklą paroda, kurią sudarė net 8 lentos. Jomis pasirūpino ir fotografavo praeityje v. s. V. Kizlaitis ir v. s. Vl. Bacevičius. Pabaigoje įvyko skautiškos vaišės.

V. Bac.

Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla Clevelande pradėjo mokslo metus rugsėjo 11 d. Mokykloje yra nemokančių ar silpnai lietuviškai mokančių klasės.

Aktorius Henriko Kačinsko ir pianisto Andriaus Kuprevičiaus rečitalį ruošia Clevelando Skautininkų Draugovė spalio 17 d.

L Aidotuvijų Direktorai

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211
Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

Tel. EVergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETUS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

VIENYBĖ

90th Anniversary Year—1886-1976—90-ieji Sukaktuviniai Metai

New Yorko ALT-os skyrius savo narių ir lietuviškų organizacijų atstovų susirinkimą kviečia spalio 8 d., penktadienį, Kultūros židinyje. Siame susirinkime bus renkama ALTos valdyba. Ji per ateinančius metus vadovaus newyorkiečių lietuvių politinei veiklai.

Vytauto Daugirdo vadovaujamas New Yorko vyrų choras "Perkūnas" spalio 16 d. išvyksta koncertuoti į Waterbury, kur vietos LB apylinkė rengia bendruomeninį vakarą.

Dailininkų Kasiulių parodą, rugsėjo 18-19 d. vykusią Kultūros židinyje, aplankė daug newyorkiečių. Apie dailininkus kalbėjo dail. Česlovas Janušas. Vyt. Kasiulio buvo išstatyta viso 38 kūrinių, kurių tarpe buvo aliejiniai darbai, pastelės ir tempera. Br. Kasiulienės buvo 25 darbai — vienas aliejinis, kiti — tempera. Lankytojai nupirkė dešimt paveikslų.

Antanas ir Bronė Reventai, kurie Brooklyne bei Woodhavene išgyveno apie 25 metus ir per laiką gyvai reikėsi lietuvių veikloje, spalio pradžioje persikelia į St. Petersburg, Fla. Rugsėjo 18 d. Kultūros židinyje New Yorko organizacijų vardu jiems buvo suruoštas atsisveikinimas. Kalbėjo J. Klivečka, Vyt. Radziyanas, dr. Aldona Šlepeytė-Janačienė, Ignas Gasiliūnas, Petras Minkūnas, A. Vakselis ir kt. Kalboms vadovavo Paulius Jurkus. Reventams buvo įteikta dovanų ir gražus adresas, kurių pasirašė visi vakaro dalyviai. A. Reventas ypač yra pasidarbavęs, organizuojant Lietuvių Bendruomenę ir vadovaujant I-jai apylinkei. Šiuo metu tos apylinkės pirmininku yra Vyt. Radziyanas.

Prof. Simas Sužiedėlis spalio 10 d. skaitys paskaitą Kultūros židinyje įvyksiančiame šv. Pranciškaus 750 metų sukakties minėjime. Paskaitos tema: "Šv. Pranciškus ir Lietuva". Taip pat bus ir koncertinė dalis.

Jie moko Maironio vardo mokykloje

Rugsėjo 11 d., šeštadienį, New Yorko lituanistinė Maironio vardo mokykla pradėjo savo naujuosius mokslo metus. Nauja mokyklos vedėja yra Gintarė Ivaškienė. Šiais metais pasikeitė ir mokyklos mokytojų sąstata.

Pagelbinę klasę moks Rita Oniūnienė. Jos padėjėjos Rasa Bobelytė ir Danutė Norvilaitė. Vaikų darželio mokytoja yra Marytė Budraitienė. Jos padėjėja Dalia Vaičekauskaitė.

Pirmo skyriaus mokytoja — Elena Ruzgienė, antro skyriaus — Marytė Matulaitytė, trečio — Felicija Jasaitienė, ketvirto — Valentinė Ūselienė, penkto — Jūratė Nemickienė, šešto — Aldona Marijošienė, septinto — Mara Vygantienė, aštunto — Paulius Jurkus.

Tikyba vyresniom klasėm dėstys Tėv. Paulius Baltakis, OFM, žemesniom klasėm — sesuo Urbana. Geografiją dėstys Elvyra Ošlapienė, istoriją — Gintarė Ivaškienė. Tautinių šokių mokys: vyresniuosius Jurgis Oniūnas, jaunesniuosius — Rita Oniūnienė, dainavimo mokytoja — Nijolė Ulėnienė.

Pagelbiniai mokytojai yra šie: Rasa Milukaitė žemesniems skyriams, Audronė Bartienė aukštesniems skyriams. Taip pat padės ir tėvų komiteto narys Gintas Žemaitis. Pagelbiniai mokytojai reikalingi tuo atveju, jei kartais neatvyksta skyriaus ar kokio dalyko mokytojas. Kad nepasidarytų mokiniams laisva pamoka, ateina pagelbiniai mokytojai.

RYŠIAI SU DIRBANČIAISIAIS INFORMACIJOJE

Įvairių kolonijų lietuviai maloniai prašomi pranešti Amerikos Lietuvių Tarybos centrui, 2606 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629, Tel. (312) 778-6900 vardus pavardes ir adresus tų lietuvių kilmės žmonių, kurie dirba amerikiečių televizijos ar radio stotyse, laikraščių redakcijose ar spaudos agentūrose. Glaudesni su jais lietuviškam reikalui gali gerai pasitarnauti.

LAIŠKAS SKAITYTOJAMS

MIELI LIETUVIAI,

Istorikas Juozas Jakštas, apžvelgdamas Amerikos lietuvių laikraščius, pareiškė, kad istorikas apie Vienybę privalėtų rašyti plačiausiai ir pirmiausiai, nes tai seniausias lietuvių laikraštis pasaulyje, išsilaikęs gyvenimo audrose iki mūsų dienų, kurio redaktorais per 90 metų buvo įžymūs žmonės, kovotojai už lietuviybę.

Žymus proistorijos žinovas, profesorius Jonas Puzinas, Karyje 1966 metais rašė: "Keturi iškiliol tebegyvi Amerikos lietuvių laikraščiai su pasididžiavimu žvelgia į nueitą ilgą gyvenimo kelią. Vyriausia iš visų Wienibe Lietuwniku, dabartinės Vienybės pradininkė, šįmet vasario 10 atšventė net 80 metų sukaktį."

Tokio laikraščio sukaktį (dabar jau 90-ąją), mimint tinkamiausia būtų parašyti ir išleisti plačią istorijos knygą, bet šių dienų Amerikos lietuvių gyvenimo sąlygose tai be galo sunku padaryti. Todėl Vienybės leidėjai ir redaktoriai šiuo momentu pasitenkina suruošti iškilmingą banketą lapkričio 27 d., Biltmore Viešbutyje New Yorke ir prieš šių metų pabaigą išleisti jubiliejinę Vienybės laidą.

Šiuo viešu laišku kreipiamės į visus sąmoningus Amerikos lietuvius suprantančius laikraščio gyvybinę svarbą mūsų tautiniame gyvenime šiame krašte, padėti Vienybės 90 metų sukaktį paminti.

Kviečiame į banketą atvykti asmeniškai, bet jei negalite, tai kviečiame maloniai būti su mumis širdim ir dvasia, prisiusdami auką. Aukos eitų į fondą, kuri norime sukelti Vienybei toliau leisti, kad laikraštis sulauktų ŠIMTAMETINĖS SUKAKTIES!

Reiškiame pagarbą,

Vienybės leidėjai Valerija Tyšliaviene
ir sūnus Juozas Natangas Tyšliava
Vienybės redakcija ir bendradarbiai

Trumpai iš visur

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS LAPKR. 13

Amerikos Lietuvių Tarybos 36-asis suvažiavimas įvyks š. m. lapkričio 13 d., šeštadienį, Sheraton Tower viešbutyje, 9333 South Cicero Avenue, Oak Lawn, Illinois 60450. Visi ALT nariai, skyrių ir organizacijų atstovai bei lietuvių visuomenė kviečiami dalyvauti.

Sol. Aldona Stempuzienė-Švedienė koncertuos Philadelphijoje spalio 2 d. vietos ALT Sąjungos parengime. Programoje taip pat dalyvaus ir smuikininkė Brigita Pumpolytė. Joms akompanuos Brigitos mokslo draugė, pianistė Norma Meyer.

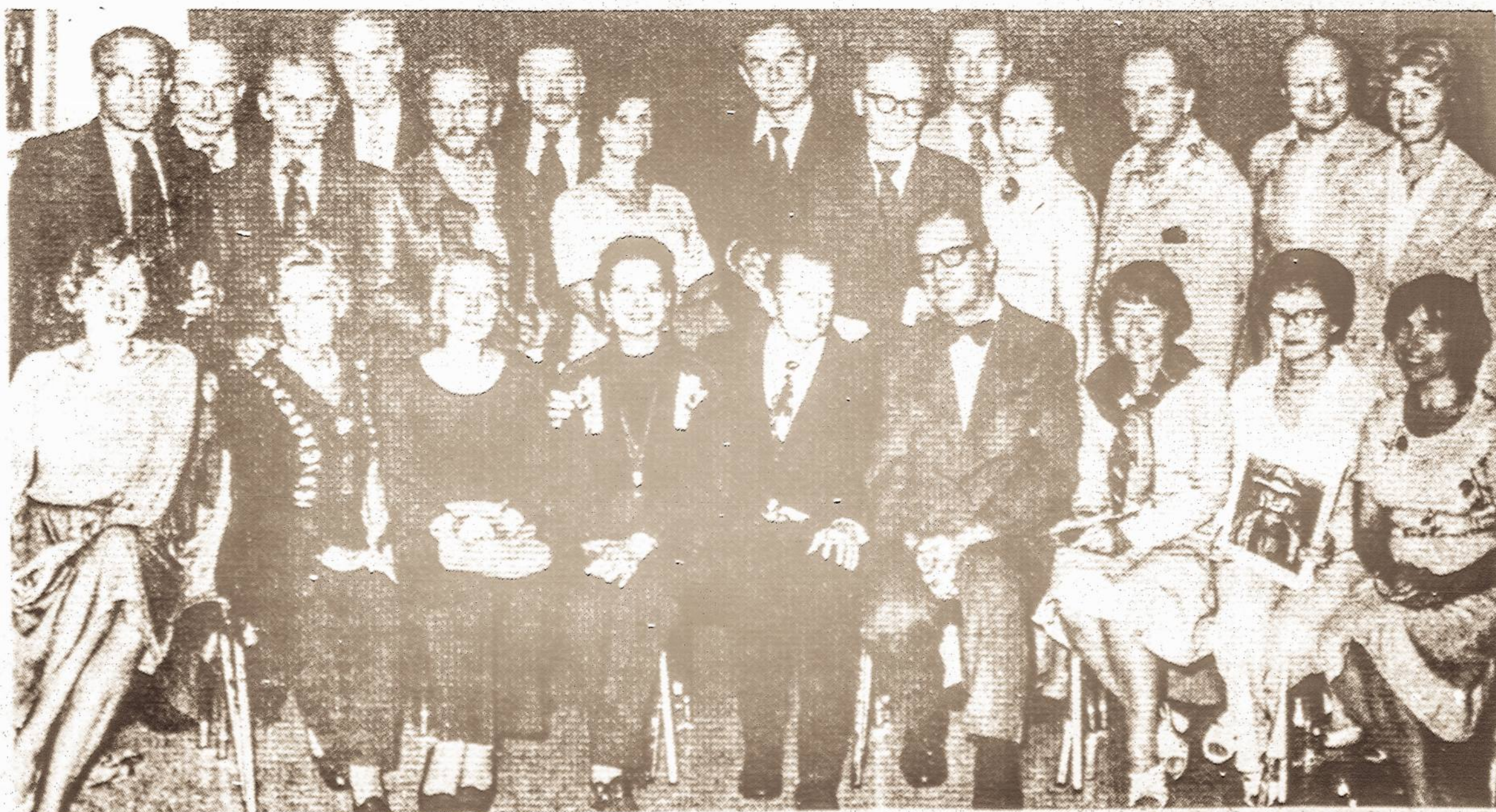
Vytautas Zenkevičius, Lietuvos TSR užsienio reik. min. pavaduotojas, atvyko ir dalyvauja Jungtinių Tautų Asamblėjos posėdžiuose.

20 LIETUVOS SVEČIŲ SUTINKAMI SPALIO 25 D.

Su pereitoje Vienybės laidoje paminėtaisiais, amerikiečių pasikviestaisiais Ameriką lankyti Lietuvos svečiais bus proga ir brooklyniečiams susitikti. Susitikimas įvyks spalio Oct. 25 d. 6 v. v. Vytauto Belecko Winter Garden salėje, 1883 Madison St., Ridge-wood, N. Y.

Svečių tarpe dalyvaus: Lietuvos operos solistė G. Apanavičiūtė, dainininkai V. Kuprys, E. Kuodis, J. Girijotas, birbynininkas J. Babauskas, kanklininkė E. Poškutė. Vakarienei vietas užsisakyti skambinkite telefonu EVergreen 2-6440.

Vienybė, 1976 m. rugsėjo 17 d.

Dail. Kasiulių parodos atidaryme Kultūros Židinyje, Brooklyne. Dail. V. Kasiulis sėdi viduryje prie

Lietuvos Gen. Konsulo New Yorke A. Simučio. Br. Kasiulienė, 3-oji iš kairės, prie dail. A. Mcker.